

NIDAROS DOMKIRKES RESTAURERINGSARBEIDER ÅRSRAPPORT FOR 2008

Nidaros Domkirkes
Restaureringsarbeider

ÅRSRAPPORT 2008

Forsidebilde: 16.10.08; HKM Kong Harald, HKM Dronning Sonja og Irlands presidentpar besøker Nidaros domkirke og Erkebispegården

Innhold

STYRETS ÅRSBERETNING 2008	5
Ansvar og mål	5
Styret	5
Hovedoppgaver	6
ØKONOMI.....	9
Hovedtall 2006 - 2008.....	9
Årsregnskap 2008 med kommentarer	10
Uerholdelige fordringer/avskrivninger av krav	11
Ressursbruk fordelt avdelingsvis	12
Inntekter 2006 – 2008	13
Budsjettutvikling 2006 – 2009	14
MÅL-, RESULTAT OG RISIKOSTYRING.....	15
Plandokumenter.....	15
Vurdering av risiko og tiltak – 2008	16
Prioriterte tiltak i 2008	17
RESULTATRAPPORT	18
Resultatmål 1	18
1.0 Større prosjekter	18
1.1 Restaurering og konservering.....	19
1.2 Vedlikehold	22
1.3 Drift	23
1.4 Brann- og sikkerhetstiltak	25
1.5 Forskning og utredning	25
1.6 ABM (arkiv – bibliotek – museum)	27
Resultatmål 2.....	28
2.1 Formidlingstilbud	28
2.2 Utstillinger.....	31
2.4 Markedsføring	36
2.5 Representasjonslokaler og utleie	37
Resultatmål 3.....	39
3.1 Bachelorgrad i Teknisk bygningsvern og restaurering	39
3.2 Eksterne oppdrag.....	39
3.3 Steinhuggerfestival 2009.....	40
3.4 Kompetanseheving	40
ORGANISASJON OG ADMINISTRASJON	42
Personal	42
Økonomi.....	47
Miljøarbeid.....	49

STYRETS ÅRSBERETNING 2008

Ansvar og mål

Nidaros Domkirkes Restaureringsarbeider (NDR) er et statlig forvaltningsorgan med hovedoppgave å forvalte Nidaros domkirke og Erkebispegården slik at disse bevares, utvikles og formidles som levende kulturminner og kirkelige byggverk. Forvaltningen skal foregå i samarbeid med brukerne, de berørte kirkelige instanser og antikvariske myndigheter.

Vedtekter for virksomheten ble fastsatt av Kultur og kirke departementet (KKD) som er overordnet departement, 1. mars 2003. Vedtektene danner grunnlaget for styrets ansvar og oppgaver i tillegg til de mål og krav som fastsettes av KKD i tildelingsbrev eller i særskilt skriv.

I tildelingsbrevet for 2008 gjelder følgende hovedmål:

Nidaros domkirke og Erkebispegården skal bevares, utvikles og formidles som levende kulturminner og kirkelige byggverk.

Resultatmål

- 1) Nidaros Domkirkes Restaureringsarbeider skal ivareta hovedmålet gjennom et planmessig vedlikehold av Nidarosdomen og Erkebispegården, basert på forskning og anerkjente konserveringsmetoder, og gjennom en effektiv organisasjon med høy faglig kompetanse.
- 2) Nidaros Domkirkes Restaureringsarbeider skal forestå formidling av bygningenes historie.
- 3) Nidaros Domkirkes Restaureringsarbeider skal videreutvikles som et nasjonalt kompetansesenter for restaurering av verneverdige bygninger i stein.

Styret

NDR har eget styre og virksomheten er underlagt Kultur- og kirke departementet. Styret utnevnes for fire år, og ble første gang oppnevnt 1. januar 2004. Det sittende styre er oppnevnt for 2008 – 2011. Styret har i 2008 hatt følgende sammensetning:

Styreleder:	Astrid Nøklebye Heiberg
Nestleder:	Eli Arnstad
Styremedlemmer:	Nidaros biskop. Finn Wagle (<i>t.o.m. 30.4.08</i>), Knut Andresen, fung. (<i>1.5 - 14.12.08</i>), Tor Singsaas (<i>f.o.m. 14.12.08</i>) Odd Anders With Øystein Ekroll (ansattes representant)
Varamedlemmer:	Ellen Tveit Klingenberg Randi Sakshaug Odd Inge Holmberget (ansattes representant) Eva Stavsøien (ansattes representant)

Styrets sekretær er direktør Øivind Lunde. Det er avholdt 4 styremøter i løpet av året.

Hovedoppgaver

2008 ble et godt år for virksomheten, med stor aktivitet. Styret vil særskilt trekke fram følgende hovedpunkter fra den store aktiviteten:

- Restaurering av korets søndre fasade på Nidarosdomen
- Høyt besøkstall og bredt formidlingstilbud
- Bachelorsutdanningen er etablert og bidrar til økt fokus på håndverket og kompetansen bedriften besitter.
- Forbedrede plan- og styringsdokumenter sikrer økt kvalitet i driften.
- Artilleribygningen blir en stor utfordring i årene som kommer om den skal håndteres innenfor ordinære rammer.

Restaurering, drift og vedlikehold

Også i 2008 har korets søndre fasade på Domkirka vært hovedfokus innenfor restaureringsarbeidet. Tårnet er tatt ned og er under arbeid, omfanget av nyhugging er avklart med Riksantikvaren. Det er gjort undersøkelser i forhold til å finne kobberkvalitet som kan benyttes på spiret.

Samlokalisering av formidling og administrasjon har vært en prioritert oppgave i 2008. Artilleribygningen var opprinnelig planlagt restaurert til formålet, men siden tilstanden der var mye verre enn forventet, lot det seg ikke realisere innenfor NDR's rammer. Schirmersgt. ble derfor sett som en mulighet, og næringsdelen der er nå under restaurering med planlagt innflytting før sommeren 2009.

Forprosjektet for Artilleribygningen er ferdig, og de to første fasene fra prosjektbeskrivelsen er gjennomført. Istandsetting av Schirmersgt. er startet opp, for å gi midlertidige kontorlokaler til Artilleribygningen kan ferdigstilles.

Driftsenheten har hatt store utskiftinger, da begge driftsteknikerne har sluttet og nye er tilsatt. Det er også tilsatt ny fagleder drift for å få en lengre periode med overlapping før nåværende leder går av med pensjon.

Bachelorutdanningen er kommet i gang, de fire restaureringsassistentene med fagbrev og 14 restaureringsteknikere deltar.

Formidling

Formidlingsavdelingen har prioritert å få på plass gode plan og styringsdokumenter for avdelingen. Bedre servicenivå i alle ledd har også i 2008 vært et viktig satsningsområde. Som et ledd i dette har det vært lagt ned tid og ressurser i å investere i nytt kassesystem, billettautomater til Besøkssenteret og nytt bookingsystem som begge vil være på plass før sommersesongen 2009. Arbeidet med utvikling av ny hjemmeside for Nidarosdomen er startet i nært samarbeid med Nidaros domkirkes menighet og vil være en prioritert oppgave også kommende år.

Arbeidet med ansettelser og opplæring av nye publikumsverter spesielt til sommersesong er en viktig oppgave som tar mye av ressursene til avdelingen i første halvår. Guidekurs ble arrangert i perioden januar - mars, og styrket staben med 8 nye guider.

I løpet av året er 11 publikumsverter fast ansatt i deltidsstillinger.

I butikken har det vært jobbet aktivt med å utvikle de ulike sesongene. Vår og påske har vært markert med salg av produkter knyttet til denne årstiden. Omsetningen har hatt en økning på 12 % i forhold til året før, noe som viser at vi er på riktig spor.

Sommersesongen er viktigst omsetningsmessig, med hovedtyngden av kunder i juli. I denne perioden er det en utfordring å håndtere alle som vil handle og kjøpe billetter uten at køene blir for lange.

Økonomi

Inntektskravet fra departementets side var 16,879 mill. kroner og tildeling driftsutgifter var 45,987 mill. kroner etter korrigering for mindreforbruk i 2007. Inntektene fra salg, oppdragsvirksomhet, leieinntekter, refusjoner med mer ble på totalt 18,76 mill. kroner, hvilket innebar at driftsmidlene kunne økes tilsvarende.

I overkant av 50 % av driftsmidlene går til lønn, og rundt 25 % til husleie og løpende drift av bygningsmassen.

Arbeidsmiljø

NDR er IA bedrift og er tilknyttet bedriftshelsetjeneste. I samarbeid med bedriftshelsetjenesten og Arbeidsmiljøutvalget jobbes det aktivt med å avdekke, utbedre og forbygge HMS-relaterte problemstillinger.

Det legemeldte sykefraværet har hatt en oppgang, hovedsakelig pga langtids-sykemeldinger, hvorav bare en liten del har vært arbeidsrelatert.

Likestilling

Nidaros Domkirkes Restaureringsarbeider legger vekt på at besøkende skal likebehandles, uavhengig av etnisk bakgrunn, eller trosretning.

I tilsettingsprosesser likebehandles søkere, uansett kjønn eller etnisk bakgrunn. 52,3 % av de ansatte er kvinner, andelen kvinner har hatt en sterk økning fra 2007 fordi publikumsvertene nå har fått fast tilsetting. De fleste av disse er kvinner.

Over halvparten av de ansatte i ledende stillinger er kvinner.

Rundt 12 % av de faste ansatte har innvandrerbakgrunn.

Miljøledelse

Arbeidet med å implementere "Grønt miljø" i virksomheten har vært videreført i 2008. Virksomheten er løpende opptatt av universell utforming, etiske krav og grønt miljø.

Det er jobbet videre med etiske retningslinjer og Grønn stat.

Styret vil rette en stor takk til virksomheten for godt og målrettet arbeide gjennom året. Styret godkjenner årsrapporten for 2008, og viser til virksomhetens egen beskrivelse av situasjonen og rapportering om måloppnåelse og resultat i den følgende rapport.

Trondheim, 13. februar 2009

Astrid Nøklebye Heiberg

Eli Arnstad

Tor Singaas

Odd Anders With

Øystein Ekroll

Øivind Lunde
direktør

ØKONOMI

Hovedtall 2006 - 2008

Kap. 342/3342 Nidaros domkirke m.m.

	2008	2007	2006
DRIFTSINTEKTER			
Overført fra forrige år	799 000	-983 000	1 228 000
Statsbudsjett (<i>tildelt bevilgning – inntektskrav</i>)	28 309 000	27 334 000	25 470 000
Salgsinntekter	4 653 000	4 329 000	3 239 000
Billettinntekter	8 734 000	9 343 000	7 732 000
Oppdragsvirksomhet	1 062 000	951 000	1 259 000
Leieinntekter	3 136 000	2 871 000	2 454 000
Andre tilskudd	361 000	738 000	362 000
Refusjoner	814 000	531 000	571 000
SUM DRIFTSINTEKTER	47 868 000	45 114 000	42 315 000
DRIFTSKOSTNADER			
Lønnsutgifter			
Administrasjonsavdelingen	2 772 000	3 157 000	2 965 000
Restaureringsavdelingen	15 342 000	14 609 000	12 583 000
Formidlingsavdelingen	6 308 000	5 958 000	6 187 000
Sum lønnsutgifter	24 422 000	23 724 000	21 735 000
Driftsutgifter			
<u>Administrasjonsavdelingen</u>			
Driftsmidler	1 908 000	2 525 000	2 254 000
<u>Restaureringsavdelingen</u>			
Driftsmidler	15 813 000	13 733 000	13 760 000
Vakthold Riksregaliene	1 199 000	1 190 000	665 000
Artilleribygningen, forprosjekt rehabilitering	999 000		
<u>Formidlingsavdelingen</u>			
Driftsmidler	3 387 000	3 153 000	4 884 000
Sum driftsutgifter	23 306 000	20 602 000	21 563 000
SUM DRIFTSKOSTNADER	47 728 000	44 326 000	43 298 000
DRIFTSRESULTAT	140 000	788 000	-983 000

Årsregnskap 2008 med kommentarer

Kap.	Post	Tekst	Avvik
UTGIFTER			
342	01	Overført ubrukt driftsbevilgning fra 2007, j.fr. brev av 22.5.08	828
342	01	Tildelt bevilgning, j.fr. brev av 19.11.07 og 26.2.08	40 850
342	01	Parallelljustering av utgifter/inntekter, j.fr. brev av 22.7.08	3 150
342	01	Sentralt og lokalt lønnsoppgjør, j.fr. brev av 18.11.08	1 159
Sum driftsutgifter			45 987
342	01	Regnskap 2008 - Lønns- og driftsutgifter	-47 728
Merforbruk			-1 741
INNETEKTER			
3342	01	Tildeling bevilgning, j.fr. brev av 19.11.07 og 26.2.08	-11 183
3342	01	Parallelljustering av utgifter/inntekter, j.fr. brev av 22.7.08	-3 500
3342	04	Tildeling bevilgning, j.fr. brev av 19.11.07 og 26.2.08	-2 196
Sum inntektskrav			-16 879
3342	01	Regnskap 2008 Billett-/salg-/oppdragsinntekter	14 810
3342	04	Regnskap 2008 Leieinntekter	3 136
3342	15	Regnskap 2008 Refusjon arbeidsmarkedstiltak	37
3342	16	Regnskap 2008 Refusjon fødselspenger	167
3342	17	Regnskap 2008 Refusjon sykkelønn	212
3342	18	Regnskap 2008 Refusjon lærlinger	398
Sum regnskapsførte inntekter			18 760
Merinntekter			1 881
Mindreutgift, søkes overført til 2009			140

Kommentarer

Kap. 342, Post 01 – Utgifter, merutgifter

Posten omfatter lønns- og driftsutgifter. For 2008 er det et merforbruk på 1,741 mill. kroner. Merforbruket dekkes inn gjennom merinntekter under kap. 3342, j.fr. budsjettfullmakter for 2008.

1 mill. kroner av merforbruket har gått til forprosjektet i forbindelse med den påkrevde rehabiliteringen av Artilleribygningen, herunder omlegging av vei og utbedring av kloakknnett.

Det øvrige merforbruket er knyttet opp mot arbeidsmarkedstiltak og lærlinger, samt vikarer ved fødselspermisjoner og sykdom. Refusjonene under refusjonspostene 15 - 18 er på til sammen kr. 814.000.

Kap. 3342, Post 01 - Ymse inntekter, merinntekter

Merinntektene under posten er på kr. 127.000 og kommer som følge av økt inntekt fra butikk salg og oppdragsvirksomhet. I forhold til fjorårets regnskapstall har omsetningen av billetter en nedgang på 0,5 mill. kroner. Samtidig har omsetningen fra butikkene hatt en tilsvarende økning.

Restaureringsavdelingen har hatt flere større oppdrag i 2008, blant annet på den katolske kirke i Drammen og Tingvoll kirke.

Kap. 3342, Post 04 – Leieinntekter, merinntekter

Leieinntektene er 0,94 mill. kroner over inntektskravet. Økningen har blant annet sammenheng med at fellesutgifter ble lagt inn i de faste leieforholdene i Bispefløya. Videre har det vært en økning i arrangement i representasjons- og kongresslokalene i Erkebispegården, i tillegg til økte inntekter fra utleie av kafeen i Besøkssenteret, hvor leie beregnes prosentvis av omsetning.

Mindreforbruk

Ubrukt driftsbevilgning, kr. 140 000, vil bli søkt overført til 2009.

Uerholdelige fordringer/avskrivninger av krav

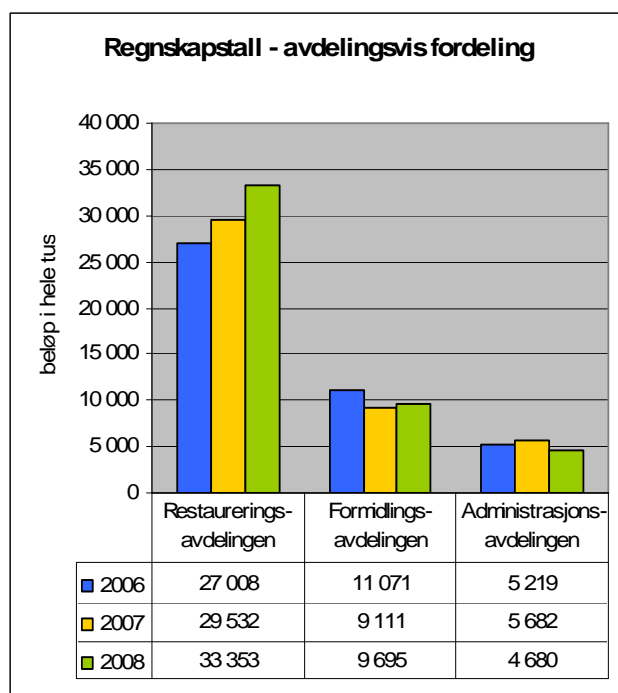
Uerholdelige fordringer beløp seg til kr. 309 000 i 2008.

Det kommer som følge av at Stiftelsen Olavsfestdagene i Trondheim høsten 2008 varslet at de hadde en negativ egenkapital på 7,7 mill. kroner, og at de som følge av dette ville arbeide opp mot kreditorene for å søke å gjennomføre en frivillig akkord med utbetaling av 25 % dividende av krav. NDR hadde krav overfor stiftelsen på tilsammen kr. 417 000.

Ettersom det var klart at alternativet til en frivillig akkord ville bli en tvungen akkord, eller i ytterste konsekvens en konkurs, og at dette ville kunne føre til at fordringene i sin helhet kunne gå tapt, stilte styret seg i utgangspunktet positiv til å løse saken ved akkordløsninger.

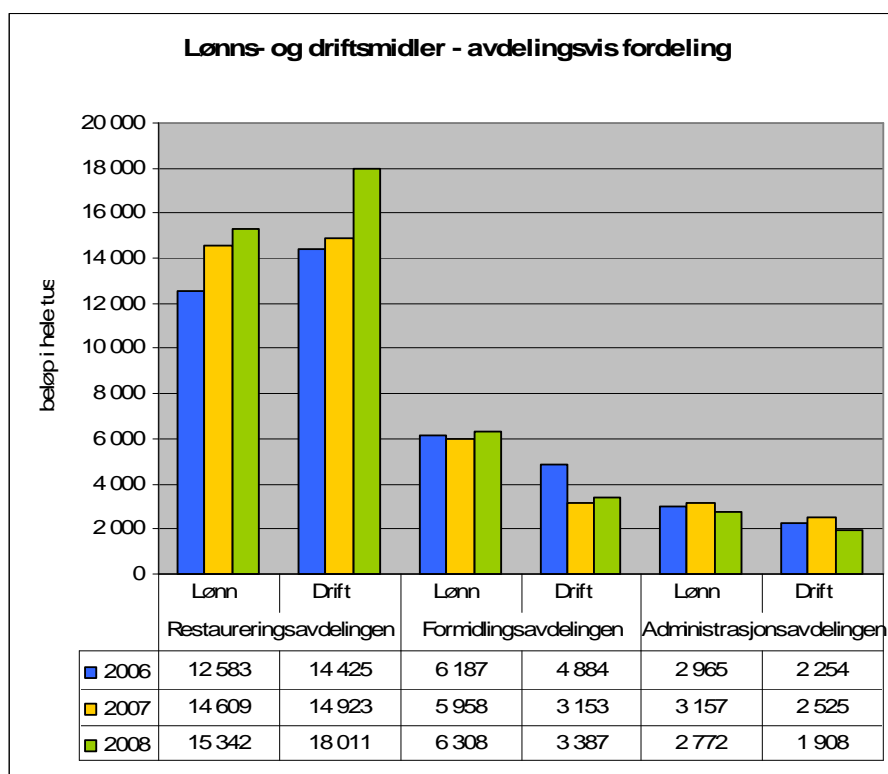
Etter at alle kreditorer hadde akseptert løsningen med frivillig akkord, ble det foretatt utbetaling med 25 % dividende av kravene.

Ressursbruk fordelt avdelingsvis

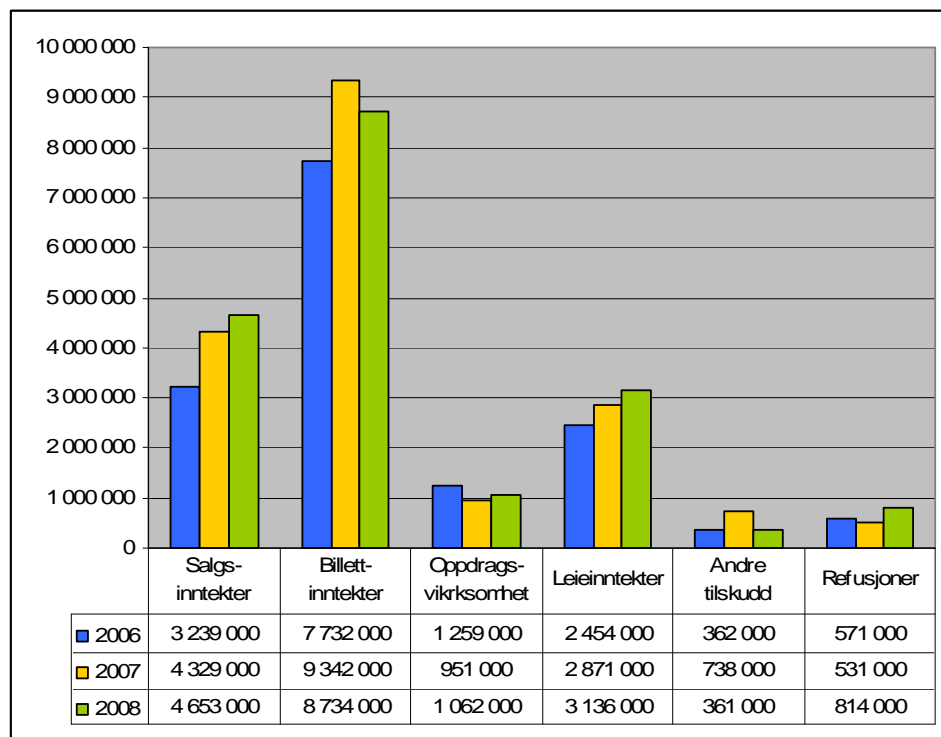
Restaureringsavdelingen har ansvar for drift, vedlikehold og restaurering av bygningsmassen, samt forskning og utredning. Avdelingen hadde ved utgangen av 2008 38 ansatte. Lønnsutgiftene ble på i overkant av 15 mill. kroner. Av de resterende 18 mill. kroner gikk ca. 10 mill. kroner til husleie og drift av bygningene og 1,2 mill. kroner til vakthold i Riksregalieuutstillingen. 1 mill. kroner ble anvendt inn mot forprosjekt i forbindelse med rehabilitering av Artillerikomplekset i Erkebispegården og rundt en ½ mill. til restaurering i Schirmersgt. 3-5. I tillegg gikk 1 mill. kroner til anskaffelse av ny steinsag. De resterende midlene gikk bl.a. til generelt vedlikehold og videreføring av arbeidene på Nidarosdomen.

Formidlingsavdelingens lønnsutgifter utgjør ca. 6,3 mill. kroner. Ved utgangen av året hadde avdelingen 24 ansatte fordelt på hel- og deltidsstillinger. I løpet av sommersesongen var ca. 50 verter og guider engasjert i korttidsengasjement for å ivareta vertskapsfunksjonen overfor besøkende. Øvrige driftsutgifter omfatter bl.a. innkjøp av varer for videresalg, produktutvikling og -tilvirking, oppdatering og videreutvikling av publikumstilbudene. I 2008 ble det investert rundt ½ mill. kroner i kasse- og billettautomatsystem.

Administrasjonsavdelingens lønnsutgifter omfatter 5 stillinger, inkludert direktør. Den ivaretar fellestjenester, herunder personal- og økonomiforvaltning og saksarkiv.

Inntekter 2006 – 2008

Inntektskravet for 2008 var, etter revidert nasjonalbudsjett, på 16,879 mill. kroner, fordelt med 2,196 mill. kroner under leieinntekter og 14,683 mill. kroner under salg, billettsalg og oppdragsinntekter. De totale inntekter, tilskudd og refusjoner utgjorde til sammen 17,946 mill. kroner og resultatet ble merinntekter på til sammen 1,067 mill. kroner. I tillegg til dette kommer refusjoner fra NAV med kr. 814.000.

Salgsinntektene viser fortsatt en økning i forhold til foregående år. Økningene i salgsinntektene er en direkte følge av at butikken flyttet inn i større og bedre arealer i Besøksenteret og at det satses på at vareutvalget er tilpasset de ulike sesonger.

Fra juli 2008 har inntektene fra billettsalg vist en nedgang i forhold til 2007. Denne nedgangen er i samsvar med det nasjonale turistmarkedet for øvrig, og antas blant annet å ha sammenheng med den usikre situasjonen på det internasjonale økonomiske marked.

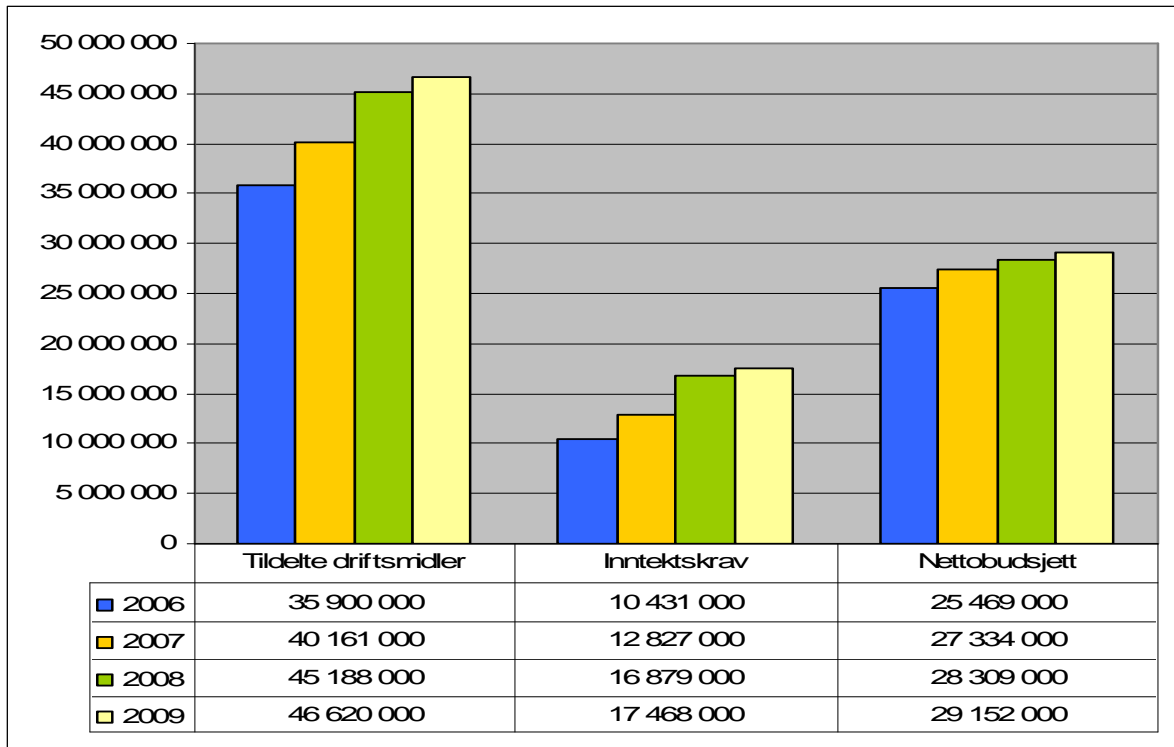
Oppdragsvirksomhet omfatter flere større oppdrag. Blant annet glassmaleri til St. Laurentius katolske kirke i Drammen og Tingvoll kirke, samt restaureringsoppdrag i forbindelse med Vår Frue kirke i Trondheim, Trondheim Rådhus og private eiendommer i Trondheim.

Andre tilskudd omfatter i tillegg til driftsavtalen med Kirkelig Fellesråd og menigheten tilskudd i forbindelse med fjorårets utstilling 14+1 etapper.

Refusjoner omfatter refusjoner fra NAV i forbindelse med arbeidsmarkedstiltak, syke- og fødselspenger, samt tilskudd til lærlinger.

Budsjettutvikling 2006 – 2009

I tildelingen for 2009 er det en økning under tildelte driftsmidler med kr. 1 432 000 i forhold til 2008. Kr. 589 000 forventes dekket inn gjennom økt inntektskrav. Nettoøkningen er på kr. 843 000 kroner, og forutsettes å dekke konsekvensene av lønnsoppgjøret i 2008.

MÅL-, RESULTAT OG RISIKOSTYRING

Plandokumenter

Restaureringsavdelingen har gjennom 2008 testet ut systematiseringen av plandokumentene, der både planer, budsjett og timeføring følger samme inndeling og systematisering som nå er innført regnskapet. I løpet av året er arbeidet videreført, og det er utarbeidet en gjennomgående definisjon av arbeidsområdene som dekker hele bedriftens virksomhet.

<i>mål</i>	<i>Arbeidsfelt</i>	<i>ansvar</i>	<i>Definisjon</i>	<i>Styringsparameter</i>	<i>resultatindikator</i>
1,1	Restaurering og konservering	Rest.	Tilbakeføring av bygning/anlegg til en tidligere tilstand med strenge krav til utførelse og materialbruk.	Aktivitet på Nidarosdomen	medgått tid
1,2	Drift	Rest.	Nødvendige oppgaver for at byggene og byggenes tekniske installasjoner skal fungere	effektiv drift	gjennomført service og kontroll
1,3	Vedlikehold	Rest.	Nødvendige oppgaver for å opprettholde et fastsatt kvalitetsnivå på bygninger og tekniske installasjoner	registrert vedlikeholdsbehov vedlikeholdsplan	utført vedlikehold
1,4	Forskning og utredning	Rest	Bygningshistorie, restaureringshistorie, håndverkshistorie, bygningsforskning, materialer	Forskningsvirksomhet	Antall publikasjoner og rapporter
1,5	Brann/sikkerhet	Rest.	Brannsikkerhet, vakthold og sikring av alle anlegg. Riksregaliene	Sikkerhetsnivå	Antall feilmelding og utrykninger
1,6	Dokumentasjon	Rest.	arbeid med arkiv, bibliotek, samlinger. Dokumentasjon av utført arbeid.	oversikt over samlingene	objekter innlagt i database
1,7	Kompetanseutvikling	Alle	All opplæring og input/output som gir faglig utvikling.	faglig utvikling	deltakelse på kurs/faglige seminar
1,8	Personal	Adm./alle	Oppgaver knyttet til ansattes arbeidsforhold	Personalpolitikk Ledelse	Gjennomførte medarbeider-samtaler
1,9	Økonomi	Adm./alle	Økonomioppfølging	Økonomistyring	Revisjons-anmerkninger
2,1	Butikk	Form.	All aktivitet knyttet til butikkdriften	Salg	omsetning
2,2	Formidling	Form./alle	Formidling av anleggene, bygningenes enestående karakter og historie skal gjøres kjent for fagmiljøer og allmennheten. Publisering	Besøk	Besøkstall Publikasjoner
2,3	Utstilling	Form./alle	Arbeid knyttet opp mot faste og temporære utstillinger	Besøk	Besøkstall
2,4	Utleie	Form./rest.	Aktivitet knyttet til arrangementer	Arrangement	ant. Arrangement/ besøkende
2,5	Markedsføring	Form/alle	Markedsrettet aktivitet	Respons	Treff hjemmeside
3,1	Eksterne oppdrag	Rest.	Bistå eksterne med rådgivning, planlegging, opplæring og gjennomføring av prosjekt	Eksternt engasjement	Antall oppdrag, medgått tid

Innenfor hvert arbeidsområde er det satt opp forslag til styringsparametre og resultatindikatorer. Alle arbeidsfelt er knyttet opp mot resultatmålene som er beskrevet i tildelingsbrevet. Årsplan for 2009 er lagt opp etter denne inndelingen, og de beskrevne styringsparametre vil bli brukt under oppfølgingen gjennom året. Flere av disse resultatindikatorerne har det også tidligere vært rapportert etter, men dette vil bli gjennomført mer systematisk framover.

Vurdering av risiko og tiltak – 2008

NDR definerte følgende overordnede risikoer i forhold til måloppnåelse i 2008.

Risikoanalyse

Risikofaktor	Intern risiko	Ytre risikoforhold
Inntekter butikk- og billettsalg		Besøkstallene er sårbare i forhold til nasjonale og internasjonale forhold, i tillegg til klimatiske forhold
Klebersteintilgang		Kleberstensbruddet i Målselv legges ned
Bygningenes tilstand	NDR har ikke ressurser til å få gjennomført nødvendig vedlikehold	Stramt byggemarked gjør det vanskelig å skaffe eksterne aktører

Vurdering av risiko og tiltak

Risikobilde	Risiko-faktor	Tiltak på kort sikt	Tiltak på lang sikt
Inntekter butikk- og billettsalg		Markedsføring overfor nye kundegrupper	Utvikling av nettbaserte tjenester, e-handel.
Kleberstentilgang		Utrede tilgang til kleberstein i samarbeid med NGU	
Bygningenes tilstand			

Inntekter butikk- og billettsalg

Muligheten for inntektsbortfall fra butikk- og billettsalg ble vurdert til å være betydelig. Her ble risikoen vurdert å være ekstern, og da knyttet til nasjonale og internasjonale forhold. Ettersom risikoen ble vurdert å være betydelig og samtidig vanskelig å påvirke på kort sikt, ble det avsatt en betydelig sikkerhetsavsetning for å kunne ta høyde for eventuelt inntektsbortfall. Medio 2008 kom den internasjonale finansielle krisen, og det kan se ut til at den ganske umiddelbart innvirket på besøkstall og inntektene fra billettsalg. Fra juli var billettinntektene synkende i forhold til omsetningen i 2007. Den totale inntektsnedgangen ble i overkant av kr. 600.000 lavere enn budsjett. Omsetningen fra butikk salg ble ca. kr. 200.000 over budsjett. Det resterende inntektsbortfallet kunne dekkes inn ved en reduksjon i sikkerhetsavsetningen.

Høsten 2008 ble det startet opp arbeid for å innføre nettbaserte tjenester i 2009, herunder web-tjeneste for bestilling og kjøp av billetter og butikkens vareassortiment lagt ut for e-handel.

Kleberstenstilgang

Foreløpig dekkes klebersteinsleveransene fra bruddet i Måselv, men det må jobbes videre med langsiktige løsninger.

Bygningenes tilstand

Tilstanden til Artilleribygningen er av så alvorlig grad at NDR ikke har ressurser til å gjennomføre restaureringen innenfor egne budsjetter uten at dette vil ta uforholdsmessig lang tid. Det er gjennom de langsiktige planene tatt høyde for å gjennomføre nødvendig vedlikehold innenfor de budsjetterrammer som er, dette innebærer en forebygging av følgeskader og en oppgradering av bygningene på sikt. Dersom Artilleribygningen må inn på den langsiktige planen, vil dette medføre at alt annet vedlikehold må utsettes med de følger dette vil gi.

Arbeidssituasjonen har fulgt den generelle økonomiske utvikling, noe som gjør det enklere å skaffe ekstern arbeidskraft. Det er i 2008 inngått rammeavtaler innenfor de fleste aktuelle fag, slik at NDR har prioritet ved behov for bistand.

Prioriterte tiltak i 2008

Restaureringsavdelingen skal særlig vektlegge:

- Utredning og utarbeidelse av prosjektplan, bruksanalyse og budsjett for rehabilitering av Artillerikomplekset innen 15.05.2008, samt gjennomføre nødvendige skadebegrensende tiltak.
- Utarbeide vedlikeholdsplaner for alle bygg
- Gjennomgang av drift-, service- og rammeavtaler
- Utarbeide forskningsplan
- Samarbeidet med HiST om Bachelorutdanning i bygningsvern
- Universell utforming. Forholdene skal legges til rette for å bedre tilgjengeligheten for alle brukergrupper uavhengig av funksjonsevne og alder.
- Gjennomgang av brannsikkerhetsstatus for alle bygg, utføre nødvendige oppgraderinger.

Formidlingsavdelingen skal særlig vektlegge:

- Videreutvikle formidlingstilbudet
- Utarbeide markedsplan og markedsstrategi
- eNorge 2009: Utarbeide målsetting, strategi og planer for utvikling av elektroniske tjenester mot publikum (eHandel, informasjon, bestilling)
- Gjennomføre systematiske brukerundersøkelser for å måle bruker-/kundetilfredshet.

Administrasjonsavdelingen skal særlig vektlegge:

- Utarbeide interne etiske retningslinjer
- Oppfølging av IA-avtalen og HMS-arbeid
- Gjennomgang av lokale velferdsordninger
- Videreføre arbeidet med lokal lønnspolitikk
- Integrering, inkludering og likestilling. Utarbeide mål og planer for å øke rekrutteringen av personer med innvandrebakgrunn. Legge til rette for rekruttering av personer med redusert funksjonsevne og for at eldre arbeidstakere skal bli stående lengre i arbeid. Arbeide aktivt for likestilling
- eNorge 2009. Utarbeide målsetting, strategi og planer for innkjøp som inkluderer elektroniske prosesser

RESULTATRAPPORT

Hovedmål:

Nidaros domkirke og Erkebispegården skal bevares, utvikles og formidles som levende kulturminner og kirkelige byggverk.

Hovedmålet beskriver hvilket ansvar NDR har i forhold til Nidaros domkirke og Erkebispegården, og etterfølges av tre resultatmål. Det rapporteres til hvert resultatmål. Organiseringen av virksomheten følger av de tre resultatmålene, hvor resultatmål 1 og 3 kommer inn under Restaureringsavdelingen, mens resultatmål 2 kommer inn under Formidlingsavdelingens ansvarsområde.

Til slutt under Organisasjon og administrasjon, rapporteres det blant annet fra årsregnskapet og ressursbruk.

I forbindelse med det omfattende planarbeidet som har vært gjennomført i 2008, legger NDR om sine planer og på sikt rapporteringer, slik at det følger resultatmål, og ikke avdelingene. Dette gjenspeiles også i oppsettet for hovedarbeidsområder og hvem som har hovedansvar for områdene. (vist i tabell under Plandokumenter)

Resultatmål 1

Nidaros Domkirkes Restaureringsarbeider skal ivareta hovedmålet gjennom et planmessig vedlikehold av Nidarosdomen og Erkebispegården, basert på forskning og anerkjente konserveringsmetoder, og gjennom en effektiv organisasjon med høy faglig kompetanse.

1.0 Større prosjekter

1.0.1 Artilleribygningen

- Innledende fase, undersøkelser og sikring er gjennomført
- Den engasjerte prosjekteringsgruppen har utarbeidet forprosjekt med kostnadsoverslag. Forprosjektet inneholder forslag til planløsning, og løsning av de tekniske anleggene.
- I forbindelse med Bachelorutdanningen har NDR's snekkere brukt Artilleribygningen som oppgave, gjennomgått arkiver og gjort undersøkelser i bygningen. Det er funnet interessante resultater som har gitt verdifulle opplysninger om byggets utvikling og tidligere bruk. Disse opplysningene er brukt som grunnlag i revisjon av forprosjektet. Det er i samråd med Riksantikvaren gjort relativt omfattende rivearbeider for å avdekke opprinnelige konstruksjoner.
- Nyere konstruksjoner er revet, for å avdekke utbedringsbehov i bygget.
- Det er gjort omfattende arbeider, både gjennom riving og undersøkelser i bygget og gjennom arkivstudier for å klargjøre hva som kan taes vare på, hva som må erstattes og hva som kan nybygges. Mye interessant historie om bygget er funnet.
- Avløpsanlegg er utbedret med opprensning og trekking av "strømper" inne i eksisterende rør.

Mange lag må skånsomt demonteres for å finne historikken til bygget

- Veggen mellom Artilleribygningen og Grenaderen er gravd opp og drenert. Dette gir tilgang til grunnmurene på begge bygningene.
- Det er etablert ny veg på sørsida av Grenaderen, og satt opp lys på sørsida av Grenaderen.

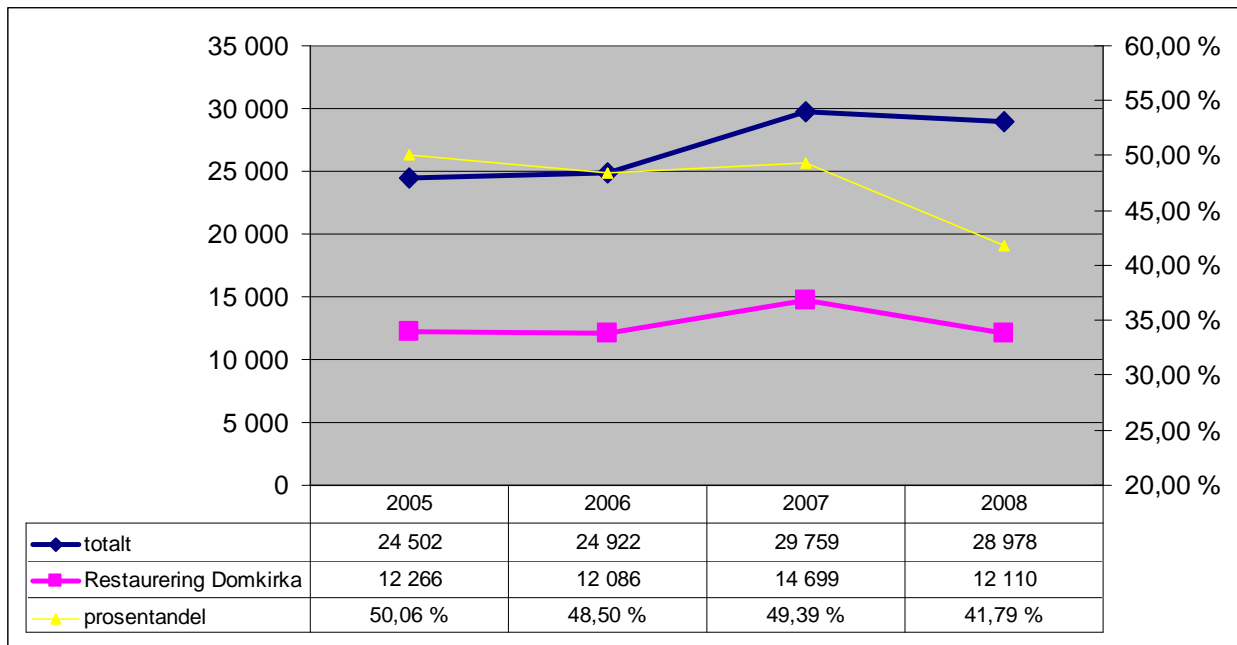
1.0.2 Schirmersgt.3-5

Det er startet omfattende restaureringsarbeider i næringsdelen i Schirmersgt.3-5. Betongpuss er fjernet fra veggene, og skal erstattes av kalkmørtel. De nyere betonggulvene er fjernet, og erstattet med ny isolert plate. Det er også etablert rørføringer for fjernvarme i gulv. Ytterligere arbeider er planlagt i 2009.

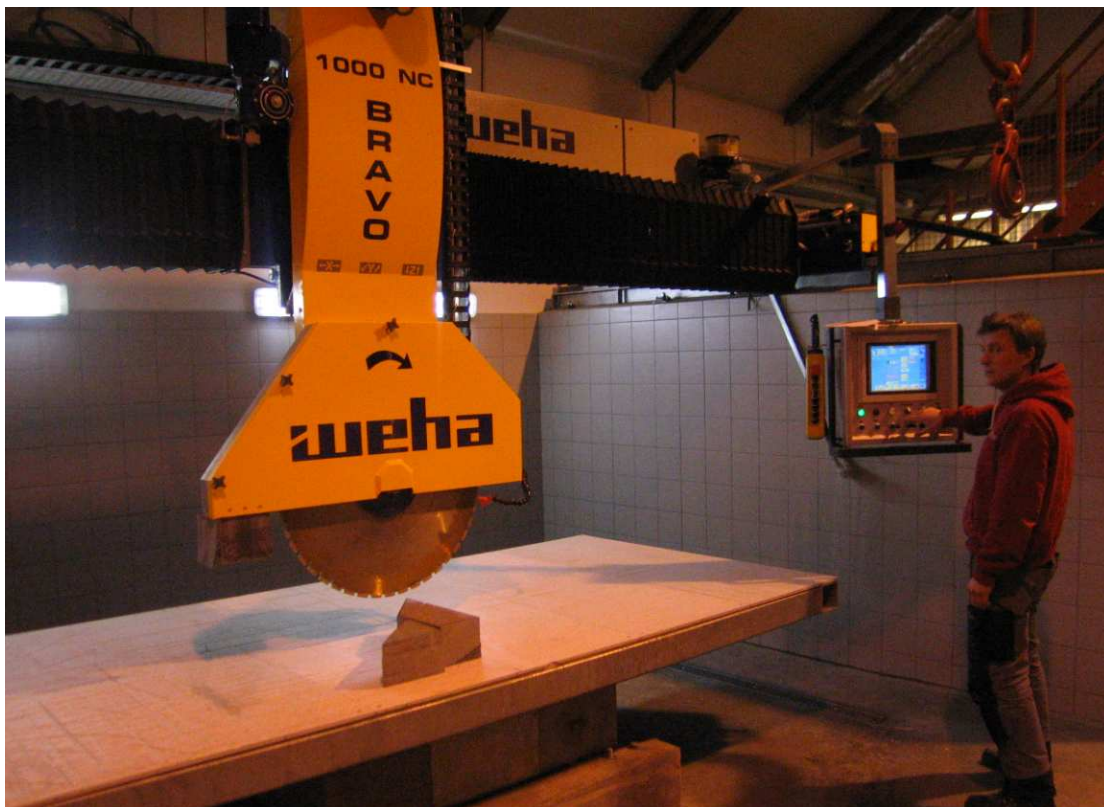
1.1 Restaurering og konservering

Målsetting: Opprettholde fremdrift på restaureringsarbeider, med hovedfokus på restaurering av kirkens søndre fasade i den første fireårsperioden. I løpet av tiårsperioden ferdigstille restaurering av korets nordre fasade og Kongeinngangen på sørfasaden

Restaureringen av Domkirka har de seneste årene ligget på rundt 50 % av arbeidete timer i verkstedene, men har gått noe ned. Mulige forklaringer til nedgangen de to siste årene er at nyansettelser har ført til flere arbeidete timer, men mye tid har gått med til opplæring. Bachelor-utdanningen inngår også i det totale timetallet, og utgjør opp mot 7 %. I 2008 har også mange timer gått til restaureringsarbeider i Artilleribygningen og Schirmersgt. 3-5. Nedgangen kan også delvis skyldes ulike måter å føre timelistene på. NDR har nå kommet fram til enhetlige definisjoner som vil gi sikrere grunnlag for sammenligning i framtida.

I tillegg til de rundt 12.000 timene som er brukt på restaurering av korets søndre fasade, er det brukt i overkant av 2.000 timer til øvrige arbeider i Domkirka. Regnes disse timene med, utgjør arbeidsinnsatsen på kirka 49,6 % av arbeidstiden.

Det er anskaffet ny steinsag, som forenkler selve saginga, men ikke minst gjør håndtering av steinen mye lettere. I samband med nysaga er også krana i saga utvidet, NDR har nå traverskran som gjør det mye enklere å flytte stein mellom sagene. Elektro og ventilasjon er også utbedret i saga.

1.1.1 Nidarosdomen

- NDR har undersøkt flere mulige forekomster/leverandører av kleberstein, men ikke funnet noen som er aktuelle enten pga oppsprekninger i forekomstene eller at forekomsten har en helt annen karakter enn det vi er på utkikk etter. Vurderingene er utført i samarbeide med Norges Geologiske Undersøkelser.

a)Koret - tårnet

- Tilstanden til de øverste ni skift på tårnet var dårligere enn forutsatt ved planlegging av arbeidet i 2007. I løpet av 2008 er tårnet demontert og undersøkt. I samråd med Riksantikvaren nyhugges en større del enn opprinnelig forutsatt. Dette vil også gi flere bindere mellom vangene for å stabilisere tårnet. Bare i 2008 ble det hugget 189 nye steiner av ulik arbeidsmengde til tårnet. I tillegg ble en rekke steiner konserverv i denne forbindelse. Tårnet er startet gjenoppbygget i 2008.

Fra demonteringen av tårnet

b)Kongeinngangen

- Det er arbeidet med en prosjektbeskrivelse av problemstillingene rundt Kongeinngangen i forbindelse med Bachelorstudiet.

c)Koret – søndre fasade

- Et nytt vindusfelt K 26 er ferdig restaurert i 2008. K 27 er påbegynt restaurert.

d)Tak

- NDR har funnet leverandører av kobber som kan være aktuell for bruk på taket, og er i dialog med Riksantikvaren på valg av materiale.

1.1.2 Erkebisppegården

Regalierommet

- Tidligere utførte undersøkelser er gjennomgått

Bakeriet - vestveggen

- Veggen er ferdigpusset og hvittet. Det er hugd ny sluttstein over døra med våpenskjoldet til Erkebispegården innhugd
- Inngangsdøra er restaurert og gjeninnsatt.

Bakeriveggen med sluttstein og restaurert dør.

1.2 Vedlikehold

***Målsetting:** De første fire årene utføre strakstiltak for å stoppe ytterligere forfall. I løpet av tiårsperioden å heve det generelle tilstandsnivå på alle bygninger. Deretter opprettholde nivået gjennom kontinuerlig vedlikehold*

Generelt:

- Det er gjort oppfølgende arbeid med tilstandsregistreringene, som nå foreligger for alle bygg. Vedlikeholdsplaner er under utarbeidelse.
- Nødvendige oppgraderinger på de tekniske anleggene er gjennomført.
- Ventilasjonskanalene i nybyggene i Erkebispegården og i Bispegt.11 er renset.

1.2.1 Nidarosdomen

- Kjelleren er ryddet, alle gangplattinger er malt og overflødige ledninger fjernet.

1.2.2 Erkebispegården

- Avløpsledningen til Riksregalieutstillingen er lagt ny fra kum i Kongsgårdsgata ved Waisenhuset.
- Trappene ved Bispefløya er utbedret ved at skiferhellen er tatt av og dårlige masser fjernet og erstattet av nytt underlag.
- Det er foretatt inspeksjon og utarbeidet rapport om tilstanden på taket på Nordfløya.

1.2.3 Grenaderen

- Det er gjort utbedringsarbeider innvendig i "baren".
- Taket over utbygget mot sør er skiftet.

1.2.4 Bispegata 11

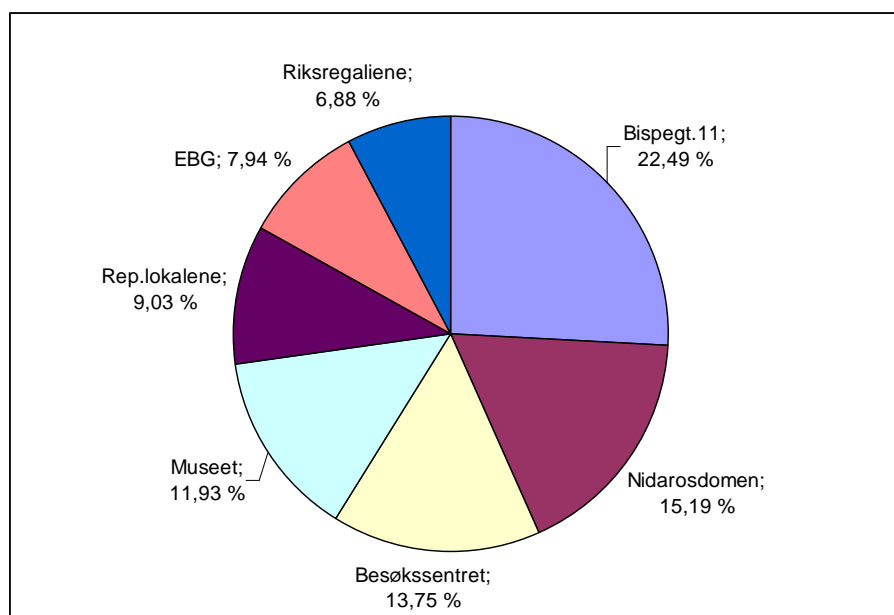
- Vinduene i Fengselet og Nordfløya er skrappt og malt
- Det er utført utbedringer og lagt nytt beslag på pipa på Fengselet.
- Ventilasjonskanalene i alle bygg er rengjort.
- Det er satt opp støyisolerende plater i tak i spiserommet.

1.3 Drift

Målsetting: Opprettholde driftsnivået. Utvikle enheten på sikt, redusere utgiftene til oppvarming/drift.

Generelt

- Det er i 2008 gjort en gjennomgang av renholdsbehov og tjenester, og innledet samtaler med Menigheten om et samarbeid om renhold også i Nidarosdomen og Waisenhuset.
- Alle plantegninger for alle bygninger er digitalisert og lagt inn i FDV-program.
- En del av serviceavtalene er gjennomgått, denne revisjonen må fortsette i 2009.
- Driftsenheten har i 2008 hatt et år med store forandringer. De to driftsteknikerne har i løpet av året sagt opp sine stillinger, og nye er ansatt. I mellomtiden har eksterne vært engasjert i vikariat. Ny fagleder drift er ansatt og startet sammen med de nye driftsteknikerne 1.oktober.
- Det er igangsatt et prosjekt for energieffektivisering i Domkirka i samarbeide med Menigheten og KA. Foreløpig er 15 klimamålere plassert og avleses månedlig.

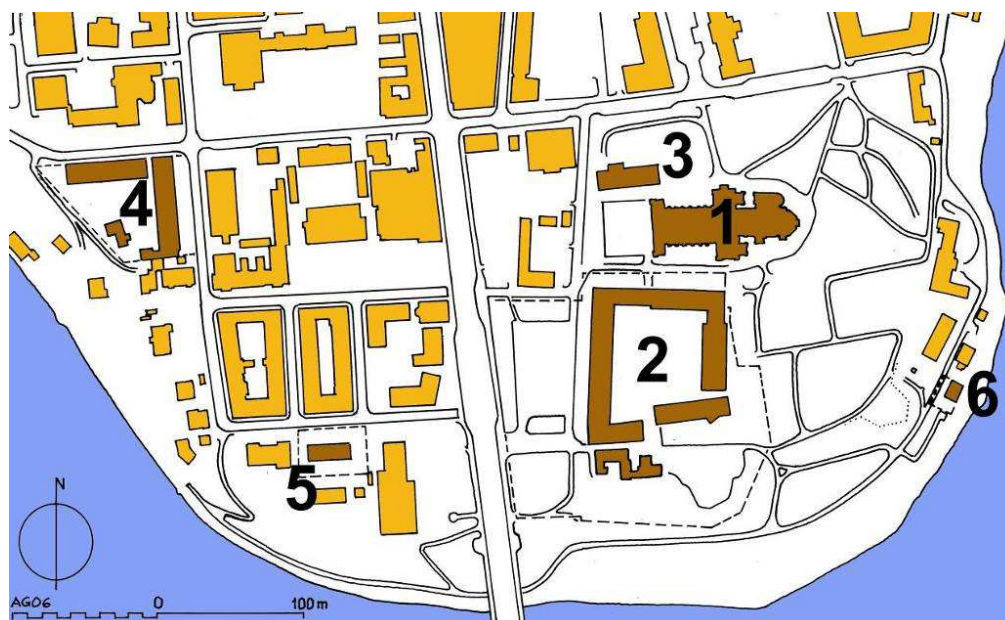
Andel av totalt tidsforbruk drift (inkl. renhold) på de viktigste bygningene. NDR har pr. i dag ikke renhold i Nidarosdomen, men det jobbes mot om en løsning der renholdet inngår i driftsavtalen med Menigheten

1.3.1 Forvaltning

- Det har vært møter med Menigheten om driftsavtalen, og en plan for revidering i 2009 er lagt.
- Grunnlaget for ny avtale med Trondheim Bydrift er klart, men avtalen er ikke ferdig utarbeidet.
- Det er gjennomført leietakermøter med alle leietakere.

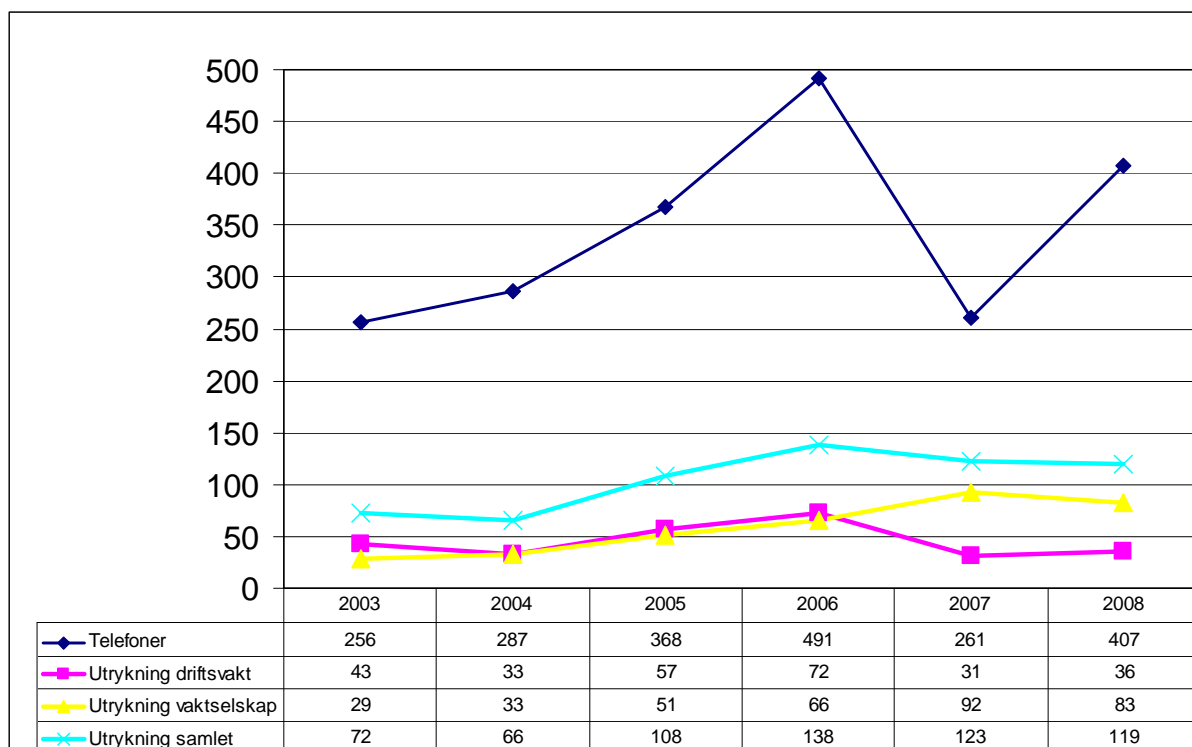
Forvaltning, drift og vedlikeholdsansvar for følgende areal:

Henv.	Anlegg	Grunnareal m ²	Gulvareal m ²
1	Nidaros domkirke		2 500
2	Erkebispegården, omkringliggende områder	26 900	9 520
3	Nytt besøkssenter		1 276
4	Bispegata11, kontor og verksted	5 300	3 036
5	Schirmersgate 3-5	1 460	490
6	Kjøpmannsgata 1C	360	100
	Totalt	34 020	16 922

1.3.2 Driftsvakt

- Det er gjennomført intern utlysning, nye hjemmevakter er engasjement og har fått den nødvendige opplæring.
- Statistikken over antall henvendelser og utrykninger viser at telefonhenvendelser har hatt en relativt stor økning fra 2007 til 2008, mens det totale antall utrykninger har vist en avtagende tendens.
- Den store variasjonen i telefonhenvendelser skyldes i stor grad byggearbeider i 2006, og kan kanskje også tilskrives prosjektene i Schirmersgt og Artilleribygningen i 2008.

1.4 Brann- og sikkerhetstiltak

Målsetning: Alle bygninger skal oppfylle krav til brannsikkerhet og rømning. Klare retningslinjer skal utarbeides og øvelser gjennomføres.

- Situasjonen i driftsenheten har gjort at det ikke har vært gjennomført brannøvelser som planlagt.
- Brannsyn er gjennomført og tiltak iverksatt.
- Skilting rømningsveier og rømningslys er skiftet i Museet og Bispefløya Erkebispegården.
- Kjeller i Domkirka er seksjonert i brannceller og brannmeldere er montert i alle rom.
- Det er laget digitale grunnlag for utarbeidelse av brannplaner, men nye branntegninger er ikke utarbeidet, dette vil bli prioritert i 2009.
- Det er gjennomført opplæring i førstehjelp og brann- og sikkerhet for alle publikumsverter.

1.5 Forskning og utredning

Målsetning: Gjennomføre forskning som gir ny viten om de bygninger vi forvalter. Bidra til å sikre grunnlag for det arbeidet som gjennomføres. Kontrollere og dokumentere.

- Prosjektet med steinhoggermerkene er videreført. Det er gjort kartlegging av omfanget, og et treårsprosjekt framover er definert.
- Måling av stabiliteten i kirka er gjennomført
- Vannspyerne på skipet er dokumentert gjennom gipsavstøpninger.
- Skadekartlegging av glassmaleriene er ikke gjennomført fordi det ikke har vært kapasitet på glassverkstedet.
- Dokumentasjon av ornamentikk på oktagonen er ikke gjennomført, da dette er middelalderstein og metodene for avstøpning ikke er klarlagt.

- Det er gjennomført omfattende testing av mørtelblandinger med ulike tilsetninger.
- Kjemisk middel for fjerning av biovekster er testet ut, det er satt opp prøvefelt for sammenligning og testing av ulike metoder på parapeten på korets søndre fasade.
- Det er gjennomført årlig befarings med lift utvendig på kirken for å sjekke løse steinfragmenter som kan utgjøre en sikkerhetsrisiko.
- Det er utarbeidet prosjektbeskrivelse og tidsplan for nytt forskningsprosjekt vedrørende oktogonen: "St Olav – A Saint for Changing Times".
- Det er utført bygningsarkeologisk rådgivning for Føroya Fornminnisavn i forbindelse med bevaring av middelaldermonumentene i Kirkjubøur.
- Det er utført bygningsarkeologiske utredninger av Artilleribygningen.
- Det er publisert diverse artikler til fagtidsskrift og bøker i forbindelse med vårt forskningsarbeid innen bygningsarkeologi.
- NDR har etablert faglig kontakt med Englands faglige ekspertise på steinhuggermerker, og hatt besøk derfra med gjennomgang av vårt prosjekt.
- NDR har vært i Opava (Tsjekia) for gjennomgang og diskusjon av muligheten for å inngå som internasjonal partner i et EØS-finansiert restaureringsprosjekt.
- Utredning av virkningen silikon har på steinens overflate. Samarbeid med Fachlabor für Konservierungsfragen – München, Tyskland.
- Utredning av forhånds-irret kobber for tekking av tak og spir på Nidarosdomen.
- Klimamålinger i Regalieutstillingen.

- Spiret på hovedtårnet er inspisert ved hjelp av klatrere fra brannvesenet. På bildet er smed Odd Inge Holmberget på toppen av spiret.

1.6 ABM (arkiv – bibliotek – museum)

Målsetning: NDR skal ha sikre, tilgjengelige og oversiktlige arkiv og samlinger.

- Det er arbeidet videre med identifisering, dokumentasjon og katalogisering av steinsamlingen i magasinet på Dora.
- En del av samlingen på Dora er også fotografert og innlagt i databasen. Avskrift av gamle registreringskort er også startet.
- I Myntverkstedet er det gjennomført Boracol-behandling for å fjerne soppvekst. Dette ser også ut til å ha en gunstig innvirkning på problemet med mark.
- Alle tegninger som befant seg i Schirmersgt er overflyttet til det nye tegningsarkivet i Besøkscenteret. Selve tegningsarkivet flyttes så snart klimaet er tilfredsstillende. Klimaanlegget tilfredsstilte ikke krava til arkiv, og det har derfor i løpet av 2008 blitt nedlagt en betydelig innsats overfor Statsbygg og leverandører for å få bedret de klimatiske forhold i arkivet. Fuktigheten er nå regulert, men temperaturen er fortsatt for høy. Kjøling skal derfor installeres.
- Det er gjennomført utredningsarbeid for å komme frem til best mulig løsning for databasedokumentasjon av bedriftens ulike samlinger av tegninger, fotos, gjenstander, kunst, etc.
- Det er ivaretatt service i forhold til henvendelser fra publikum og andre institusjoner om innsyn i våre ulike arkiv og samlinger, samt forespørsler om lån av fotos, tegninger, og gjenstander fra samlingene.
- Avskrivning av protokoller og byggedagbøker fra det historiske arkivet.

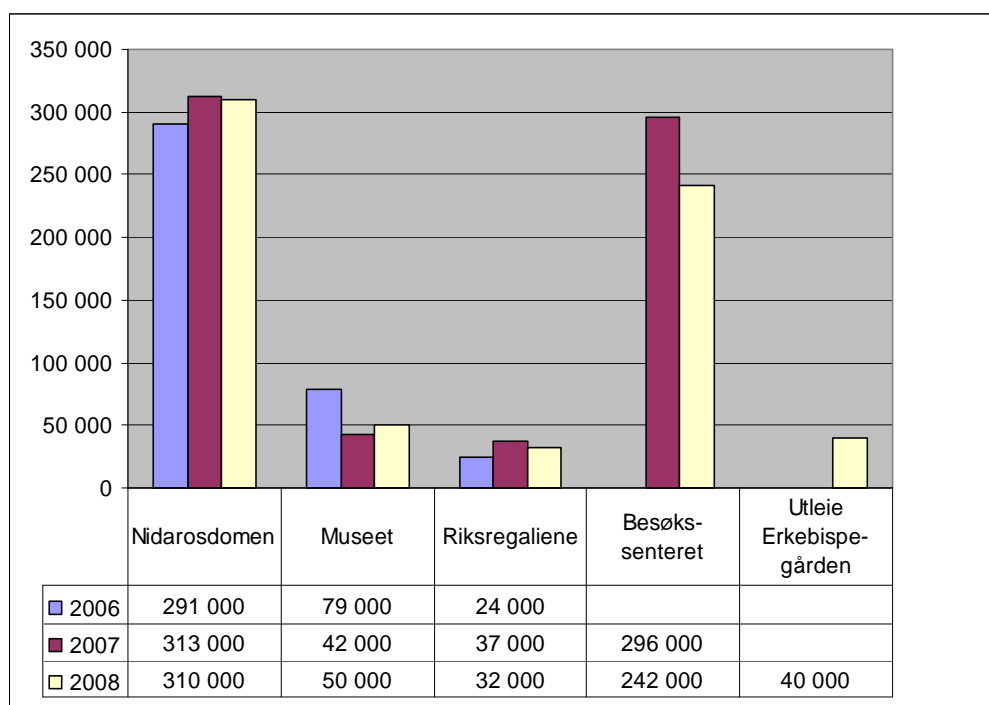
Resultatmål 2

Nidaros Domkirkes Restaureringsarbeider skal forestå formidlingen av bygningenes historie.

2.1 Formidlingstilbud

Målsetning: Formidlingstilbudet skal være av høy kvalitet og tilpasses ulike målgrupper med det resultat at besøkstallet økes.

Den grafiske framstillinga viser utviklinga i besøkstall de tre siste årene. Vi har ikke hatt konkrete tall for Erkebispegården tidligere. Hvis vi ser bort fra besøket i Erkebispegården har vi hatt 3400 færre besøkende i våre anlegg i 2008 enn i 2007.

Oppsettet viser tall fra automatiske telleapparater, med unntak av besøkstall for Riksregaliene, der det har vært feil med telleapparatene. Tallene her er derfor basert på manuelle tellinger, og avviker fra de tall som ble oppgitt i årsrapporten for 2007.

Familier

Robin Hood helg i samarbeid med Trondheim kommunale musikkskole med teaterforestillinger, bueskyting, ponniridning, eventyrstund, natursti, tårnoppgang og omvisning i krikaen og Riksregaliene. 537 personer kjøpte billett.

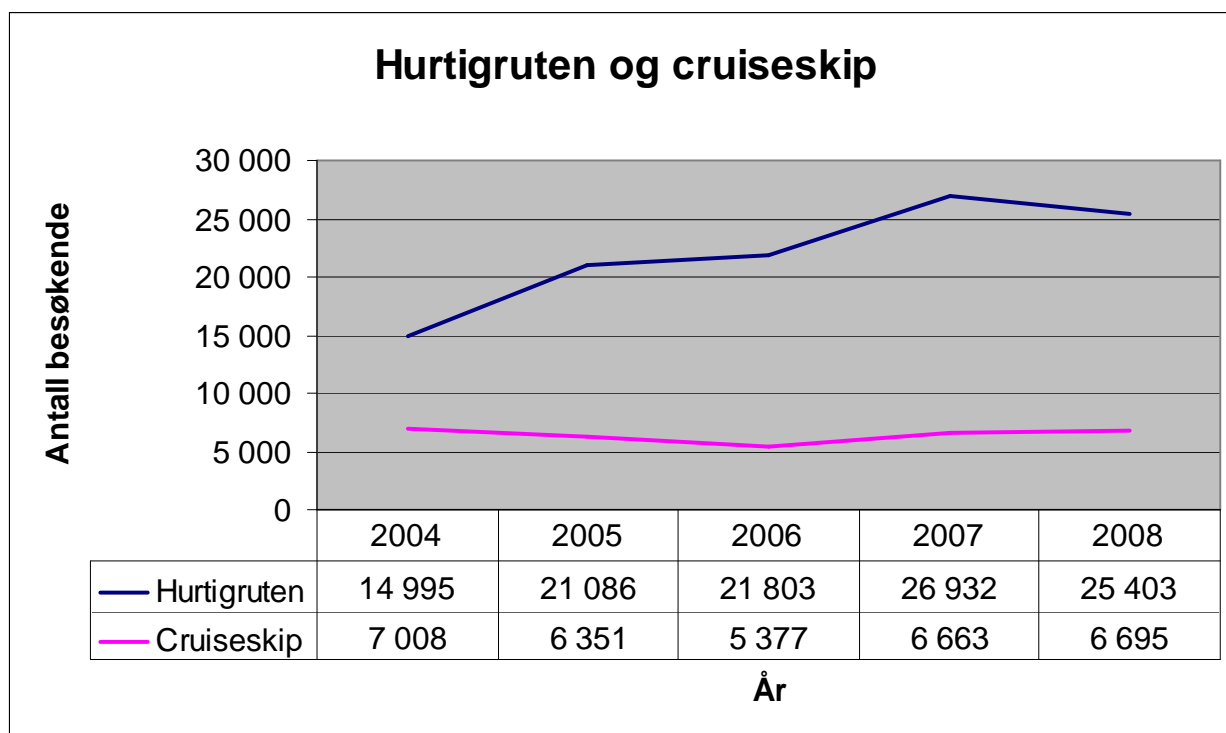
- Englesøndag med englejakt i Nidarosdomen, engleverksted og familieomvisninger i Museet Erkebispegården og Nidarosdomen, Totalt 101 personer kjøpte billett mot 57 året før. Samme helg spilte Teaterlaget BUL forestillingen "Jul i Trondheim" i Øysteinsalen.

Eldre

- For tredje gang arrangerte vi førjulsarrangement i Erkebispegården 1. desember i samarbeid med Den kulturelle spaserstokken. 180 personer deltok.

Tilreisende / turister

- Vi tar i mot grupper fra Hurtigruten hver dag hele året gjennom. De er en viktig del av omsetningen vår og legger årlig igjen over 1 million kroner.
- I vinterferien ble det arrangert omvisninger daglig i kirken. Det ble godt mottatt med ca 30 deltagere pr. dag.
- I sommersesongen tilbys 15 fellesomvisninger på norsk, engelsk, tysk og fransk daglig. I tillegg tar vi i mot et betydelig antall bestilte grupper. Det er stor pågang, og i høysesong gjennomføres i underkant av 30 omvisninger pr. dag. Det tilbys også omvisninger i Museet Erkebispegården og Nordfløy i denne perioden.
- Formidlingsavdelingen tilbyr omvisninger for bestilte grupper hele året. Det er en økt interesse for spesialomvisninger og det arbeides med å tilrettelegge for å utvikle egne tilbud.

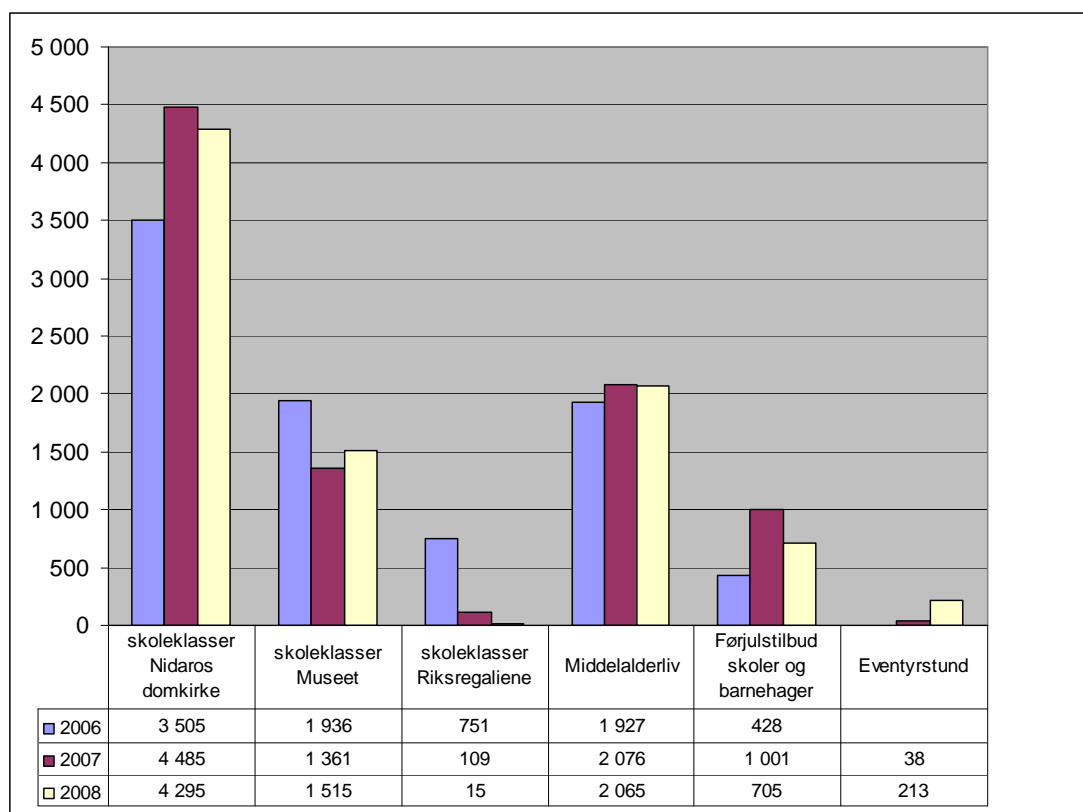
Olavsfestdagene

- Årets Olavsfestdager strakte seg over to uker og krevde stor innsats av NDR. Som hovedarena midt i høysesongen med stor pågang også fra besøkende er det krevende å finne løsninger som fungerer for alle parter. I år ble vestfrontplassen benyttet som arena for operaen, noe som krevde omfattende forberedelser i for- og etterkant. Kirken var også mye opptatt med øvelser og

rigging i forbindelse med store oppsetninger. Det er svært uheldig å måtte stenge kirken for besøkende når pågangen er størst. Vi ser også at dette har hatt konsekvenser for billettomsætningen vår. Dette vil vi ta med oss inn i planleggingen av neste års arrangement.

Skoler og barnehager

- Skolebesøket til Nidarosdomen er omtrent på samme nivå som i 2007, mens Museet Erkebispegården har en liten økning. Riksregalieustillingen er lite besøkt av skoleklasser. Vårt inntrykk er at skolene prioriterer kirken og museet ved besøk fordi dette er mer relevant i forhold til Læreplan.
- "Middelalderliv" inngår fortsatt som en av produksjonene i "Den kulturelle skolesekken" i regi av Trondheim kommune. Alle elever på 6.trinn i Trondheim får tilbud om å delta.
- Også i år ble det arrangert Englejakt i Nidarosdomen og Engleverksted i Besøksenteret for skoler og barnehager. Dette er nå blitt et veletablert tilbud som begynner å bli kjent blant skoler og barnehager i Trondheim. Oppslutningen er noe lavere enn i fjor. Dette kan skyldes at det er mange tilbud å velge mellom samtidig som skoler og barnehager har begrenset økonomi.
- Tilbudet Eventyrstund i Riksregaliene er videreutviklet og responsen er god. Foreløpig er ikke dette et åpent tilbud men begrenset til enkelte perioder, da det kreves barneformidlere med dramakompetanse for å gjennomføre dette. 10 grupper har deltatt på eventyrstund i år.
- Vi har innledet et samarbeid med skolen St. Olavs Hospital og deltar nå sammen med andre kulturinstitusjoner på kulturstafetten som er et tilbud til barn som er pasienter ved St. Olavs Hospital. Det er gjennomført et besøk i november der elevene fikk høre om engler i Nidarosdomen illustrert av bilder og påfølgende engleverksted.

Service, kvalitetssikring og investeringer

- Arbeidet med bedring av servicenivå er videreført i 2008. Fagleder og butikkansvarlig deltok på kurs i service og kundebehandling i vår arrangert av Confex. Service vektlegges både ved ansettelser, opplæring og oppfølging av våre publikumsverter. I tillegg til at dette var tema på introduksjonshelgen for alle sommeransatte, ble det arrangert egen fagkveld v/ Tone Fonn for å øke bevisstheten og etablere en felles forståelse for hvordan vi ønsker å ta i mot besøkende til nasjonalhelligdommen.
- Billettautomater er bestilt og vil være på plass til sommersesongen 2009.
- Nytt bookingsystem er under planlegging og skal også være operativt i løpet av første termin i 2009. Dette er investeringer som er en del av vår satsning på bedring av servicenivå.

2.2 Utstillinger

Målsetning: Vi skal opprettholde kvaliteten på de faste utstillingene og tilby et variert program med skiftende utstillinger.

- Årlig vedlikehold i de faste utstillingene i Museet Erkebispegården og Riksregaliene ble gjennomført i januar med faglig bistand fra konservatorer ved Trøndelag Folkemuseum, Sverresborg og Vitenskapsmuseet.
- I forbindelse med et stort pilegrimsseminar i Erkebispegården i mai, ble det vist en enkel posterutstilling fra Spania med samme tema på mesaninen i Museet Erkebispegården. Den var tilgjengelig for publikum i hele sommer.
- Trond Giske deltok på markeringen av at Kongebrevet av 1561 ble stilt ut for publikum i Lavetthuset. Kong Frederik 2s beskyttelsesbrev for Nidaros domkirke, domkapitlets medlemmer og deres eiendommer og privilegier, ble utstedt ved kongens tronbestigelse i 1561. Ad ukjente veier kom det på vidvanke tidlig på 1800-tallet, og fulgte med trondheimsfamilien Indahl da de emigrerte til USA i 1880-åra. I 2006 ble brevet gjenfunnet hos etterkommerne i Portland, Oregon. De bestemte seg for å gi brevet til det norske folk og Nidaros domkirke, representert ved Nidaros Domkirkes Restaureringsarbeider.
- "Jubileumsutstillingen 2006" i Riksregaliene ble demontert og innlånte gjenstander returnert.
- Utstillingen "Situasjoner" av Håkon Gullvåg og Sliman Mansour har vært utstilt i 2. etg Lavetthuset fra 27.07. Utstillingen er et samarbeidsprosjekt mellom vennsbyene Trondheim og Ramallah og produsert av Kunstkontoret AS. Etter å ha blitt vist i Ramallah kom den til Trondheim. Det var første gang utstillingen ble vist i Norge og var åpen for publikum ut november. I forbindelse med utstillingen ble det laget en fyldig bok med tekstdeler på norsk, arabisk og engelsk for salg. Boka presenterer Gullvågs og Mansours kunstnerskap med et rikholdig billedmateriale.

Butikk

Målsetting: Vi skal være en av de ledende museumsbutikker i Norge. Butikken skal utvikles videre og gi økt omsetning.

Fysiske forhold

- I 2008 har butikken hatt 2 avdelinger – hovedbutikken i Besøkssenteret samt en liten avdeling i Riksregaliene. Det har i 2008 ikke vært utsalg i Museet i Erkebispegården. Med det nye kassasystemet på plass vil det i 2009 igjen bli utsalg her. En del varer selges også over nett og etter telefonhenvendelser. Tilbudet med web-butikk vil videreutvikles framover.
- Butikkområdet knyttet til Riksregaliene ble gjort om før sommersesongen, slik at mottagelsen for publikum ble bedret mens bemanningsbehovet ble redusert.
- I Besøkssenteret har butikkens fysiske plassering vært uendret, men det har vært noe komplettering av innredning. For at så mange som mulig skulle komme inn i Besøkssenteret og benytte seg av tilbudene i butikken og kafeen, har billettluken på bygget i år ikke vært brukt.
- Butikken har også i år hatt utsalg på historiske marked under årets Olavsfestdager. Verkstedet prosjekterte og produserte en kjemp flott salgslodde til butikken i samme stil som håndverksbodene. Salgslodden hadde den største omsetningen noensinne. Vareutvalget var i enda større grad myntet på barn, med flere nye produkter knyttet til ridder og prinsesse.

Butikkens profil og sesonger

- Perioden utenfor høysesong er butikkens største utviklingspotensial. I større grad enn tidligere har det vært lagt vekt på å endre butikken etter årets sesonger og mot ulike målgrupper. Dette gjelder både i vareutvalg, eksponering og markedsføring.
- For første gang har vår og påske vært markert med salg av produkter knyttet til denne årstiden; Sommerfugler og egg, men også gavetips til konfirmanter – som smykker og mobilpynt. Omsetningen de første fire månedene økte med hele 40 % i forhold til året før, og økningen for hele året var 12 %, så dette er noe vi vil bygge videre på.
- Fra mai til september har butikken i all hovedsak vært rettet mot våre tilreisende, med

turistrelaterte produkter godt synlig og lett tilgjengelig. Vår lokale kundegruppe har også vært ivaretatt med gaveartikler for denne gruppen.

- Sommersesongen er viktigst for oss omsetningsmessig, med hovedtyngden av kunder i juli. Vi ser det er en utfordring hvordan vi skal løse billettsalg i Besøkssenteret uten at det skaper unødige køer og lang ventetid i butikkdelen. Perioden hadde en økning på ca 9 % i forhold til året før.
- I november gjennomførte butikken sin første boksignering, da tidligere biskop Finn Wagle signerte sin egen bok. En del var møtt frem, noen også for å få signert bøker de tidligere hadde kjøpt.
- Årets julebutikk åpnet 15. november og butikken ble fylt med engler, julekrybber og mengder med andre produkter knyttet til julen. Månedene november og desember hadde en økning på ca 5 % fra i fjor.

Produktutvikling

- Butikken har i år nådd nye kundegrupper med det nyutviklede dåpspleddet for Nidarosdomen. I samarbeid med kunstneren Karen Bit Vejle og Røros Tweed har vi skapt et flott kvalitetsprodukt knyttet til Nidarosdomen og norsk tradisjon, som kun kan kjøpes hos oss. Pleddet ble lansert i mai med dekning fra Adresseavisen. Pleddet har blitt veldig populært, ikke bare blant foreldre og besteforeldre i Trondheim, men også hos turistene. Med et salg på 152 pledd har dette skapt en bruttofortjeneste til NDR på nesten 46 000,- når alle innkjøps- og utviklingskostnader er trukket ifra. Sammen med pleddet er det laget en produktinformasjon og et eget kort med samme design som pleddet.

Dina på dåpspleddet foran gipsmodellen i Besøkssenteret.

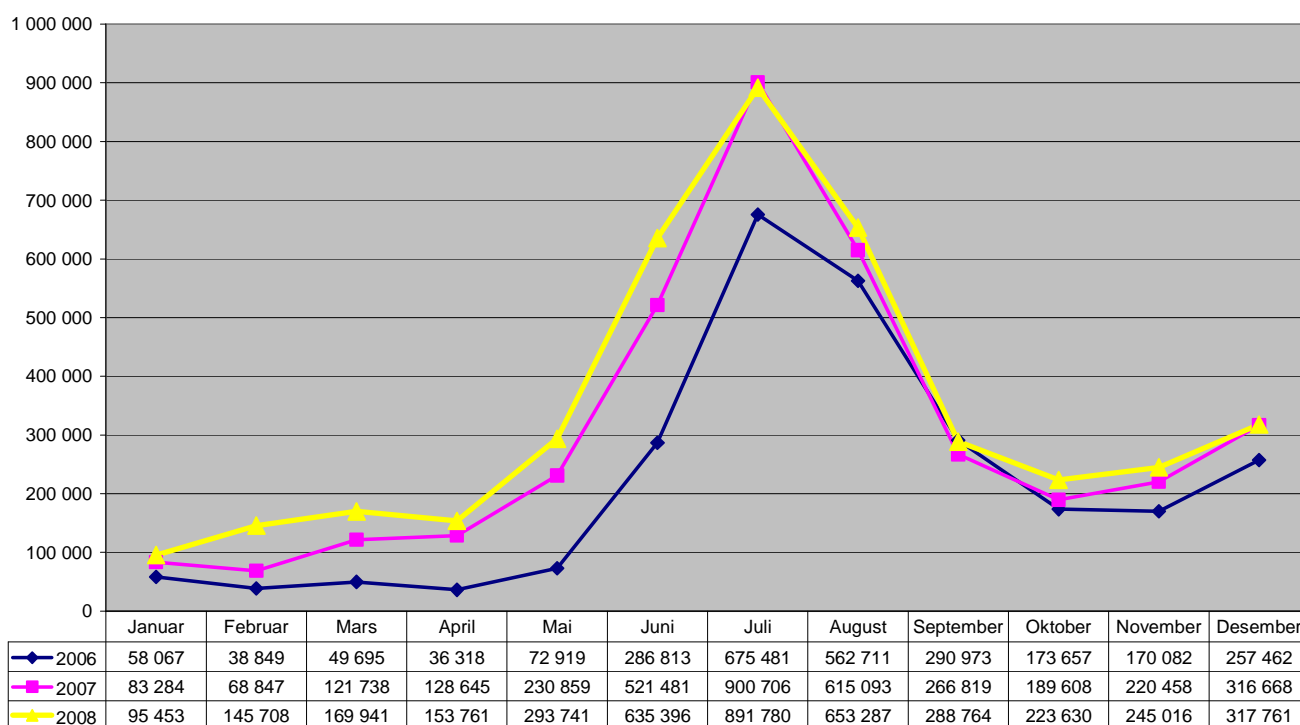
- Det er utarbeidet en plan for produktutvikling av flere signaturprodukter fra Nidarosdomen, der vi kommer til å bruke utdrag av designet til dåpspleddet på flere produkter.
- Serien med gipskopier fra Nidarosdomen bidrar sterkt til butikkens spesielle profil, og har i år blitt utvidet med en kopi av Erkebiskop Øystein. Dette er den 19. kopien i vår faste serie som produseres av verkstedet og selges i butikken.

- Pilegrimskultur- og vandring har hatt stort fokus i året som har gått, og butikken har utvidet sitt vareutvalg med blant annet ny pilegrims t-shirt, caps og et bredere utvalg av litteratur.

Omsetning og lønnsomhet

- Budsjettert omsetning for 2008 var 3 750 000,-. Oppnådd omsetning er 4 114 000, som tilsvarer omtrent 10 % over opprinnelig budsjett.

OMSETNING VAREHANDEL PR. MND 2006-2008

Som det går frem av grafen har arbeidet med utvikling av butikken utenfor sommersesong gitt resultat i form av økt omsetning i denne perioden. I omsetningen er ikke medtatt salg av konsertbilletter, som utgjør ca en halv million i året.

- Reduksjon av varelager har vært prioritert i året som har gått, da butikken har et stort lager med gamle utgivelser fra eget forlag med lavt salg. Vår og høst har vi derfor hatt kampanje "lagertømming", og mange har benyttet anledningen til å skaffe seg blant annet den komplette serien av småskriftserien til en rimelig penge.

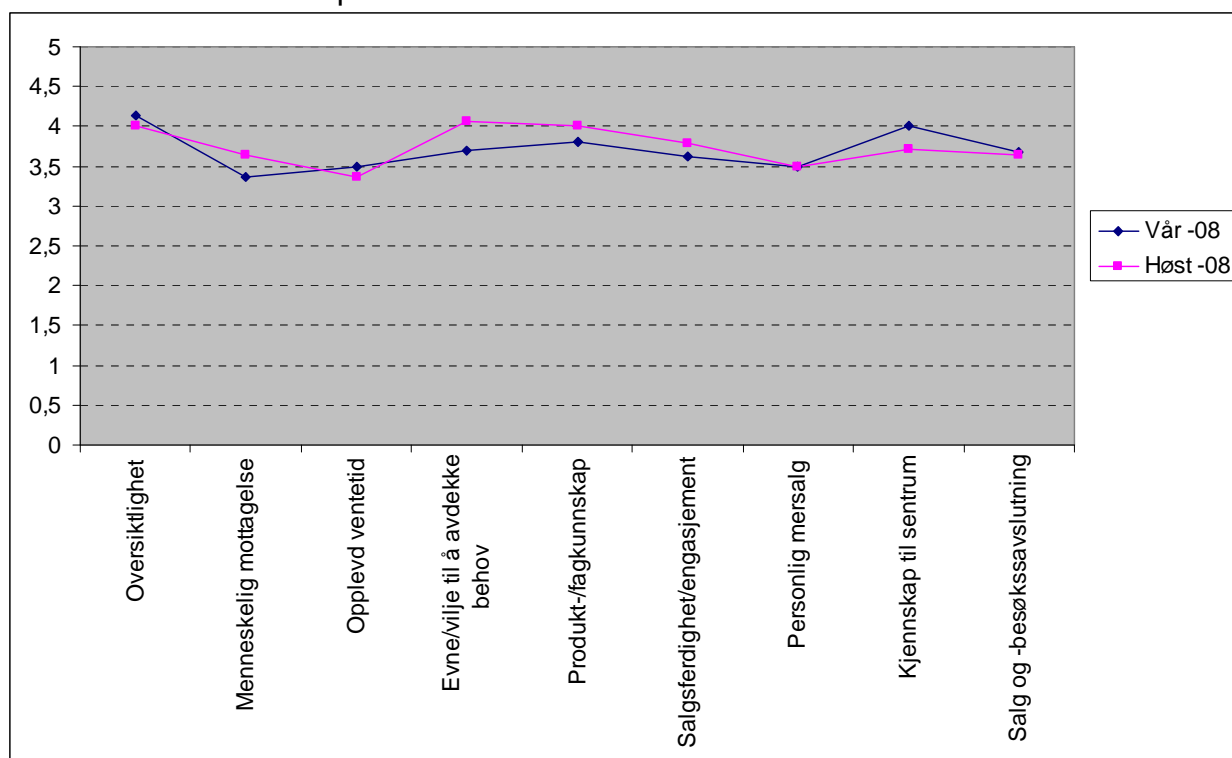
Markedsføring og samarbeid med andre

- Butikkens nettside er oppdatert etter sesongene. Sesongmarkeringene og salgskampanjene i butikken har vært aktivt markedsført pr. e-post til en fast mailingliste som er etablert for markedsføring av nyheter i butikken.
- Medlemskap i samarbeidsgruppen Midtbyen er videreført, og vi har en økning i bruken av Midtbysekk som betalingsmiddel. Både julebutikken og vårsalget hadde annonser i egne Midtby-bilag i Adresseavisen.
- Butikken har innført Tax Free shopping, som skal oppmuntre til økt salg pga refundert mva for utenlandske kunder ved kjøp over en viss sum. Deltagelse i Trondheims City-card er videreført, og vi har hatt en tredobling i antallet som benyttet seg av tilbudet i år i forhold til i fjor.

- I forkant av høysesongen utviklet butikken egne handleposer som bidrar til å markedsføre Nidarosdomen ved gjenbruk - i Trondheim, Norge og resten av verden.
- Gjennom deltakelse på nettverksmøte for nordiske middelaldermuseer (og museumsbutikker) i Stockholm i januar er det knyttet nyttige kontakter som ga innspill og ideer til videre utvikling av butikkens vareutvalg spesielt knyttet til Erkebispegården og historisk marked.

Service

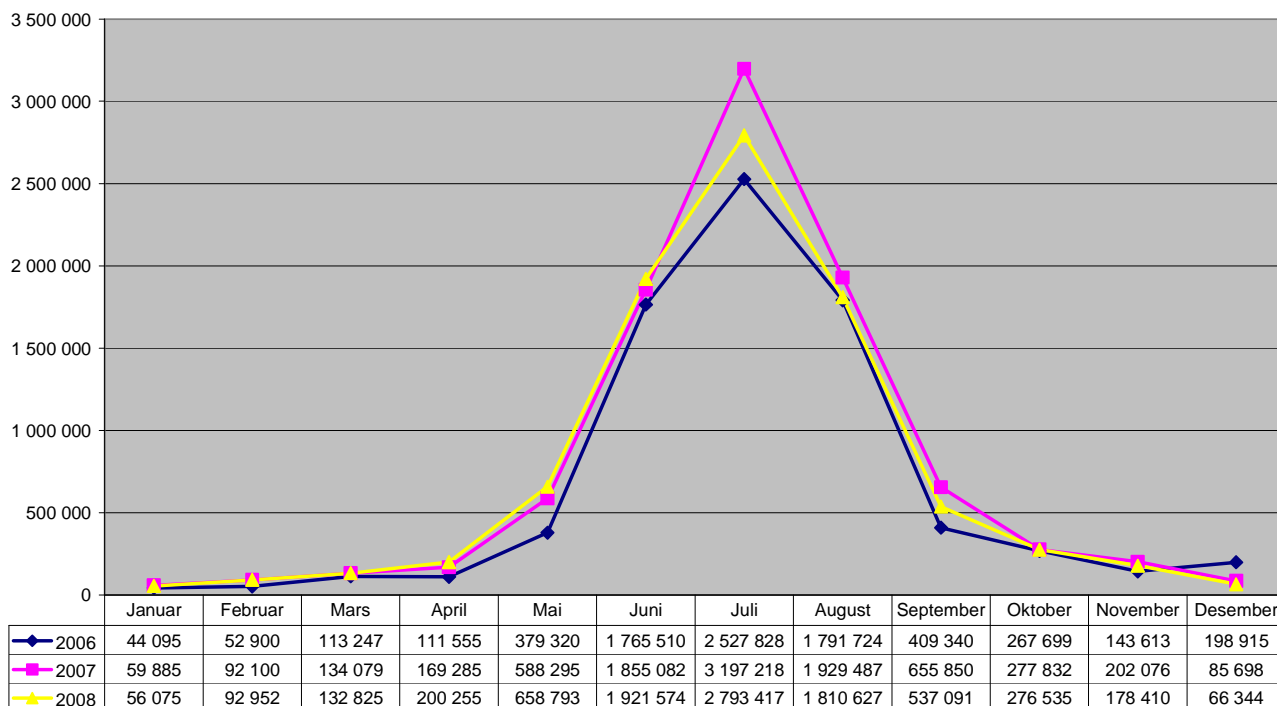
- Det har vært gjennomført brukerundersøkelser vår og høst i Besøkssenteret, og det er meget gledelig å registrere at det har vært en positiv utvikling i servicenivået i løpet av året.

- Det er jobbet aktivt med at de som møter publikum skal ha fokus på service og kundeoppfølging. Dette har skjedd gjennom kursing, samtaler og oppfølging i det daglige.

Billettsalg

OMSETNING BILLETTSALG PR. MND 2006-2008

- Billettprisene er uendret i forhold til 2007 med unntak av fellesbillett for familie som er justert opp fra 200 til 225 kr. Fellesbillett for hele anlegget er videreført og det har vært jobbet aktivt med salgsmedarbeidere for å markedsføre og selge den.
- Årets billettsalg nådde 8 725 000, som er ca 6 % svakere enn opprinnelig budsjett på 9 300 000,-. Dette kan forklares med lavere besøksstall, spesielt i årets 6 siste måneder, men også at kirken var mindre tilgjengelig for publikum og omvisninger under OFD i år enn tidligere år.

2.4 Markedsføring

Målsetning: *Sørge for god informasjonsflyt og profesjonell håndtering av mediene*

- Det har sammen med menigheten vært gjennomført et forarbeid for å få til nye nettsider. Dette arbeidet videreføres i 2009.
- Ved hjelp av tellesystemet IMAS og telling av ulike grupper har vi skaffet oss oversikt over besøket i anlegget. Dette gir oss informasjon om hvordan besøket fordeler seg ut over året og hvor godt vi har nådd ut til ulike grupper. Dette vil være et godt redskap i planlegging av 2009.
- Vi har fått tre nye plakattavler for informasjon til publikum. Den ene er plassert ved porten øverst i Nordre gate. De to andre står på hver side av Besøksenteret.
- I forbindelse med arrangementer og utstillinger har vi hatt annonser i avisene og i noen grad forhåndstale av arrangementene.
- Det har vært flere radio- og TV sendinger fra anlegget. Her vil vi spesielt nevne NRK sine program fra museet med biskopene Finn Wagle og Tor Singaas.

2.5 Representasjonslokaler og utleie

Målsetning: Vi skal være et naturlig valg ved kurs og konferanser. Vi skal opprettholde og videreutvikle et høyt kvalitetsnivå

- Samarbeidet med kafeen To Tårn er godt. Vi ser spesielt en økning i grupper som spiser lunsj og middag i Besøksenteret.
- Det er etablert kontakt med en del nye kunder og kundegrupper. Spesielt ser vi en økende interesse for bruk av Borggården til ulike typer arrangementer.
- Mange av kundene i Øysteinsalen leier den til kurs og konferansevirksomhet. Dette krever at det tekniske utstyret er oppdatert og det er derfor investert i ny projektor og nye trådløse mikrofoner.

Herresalen

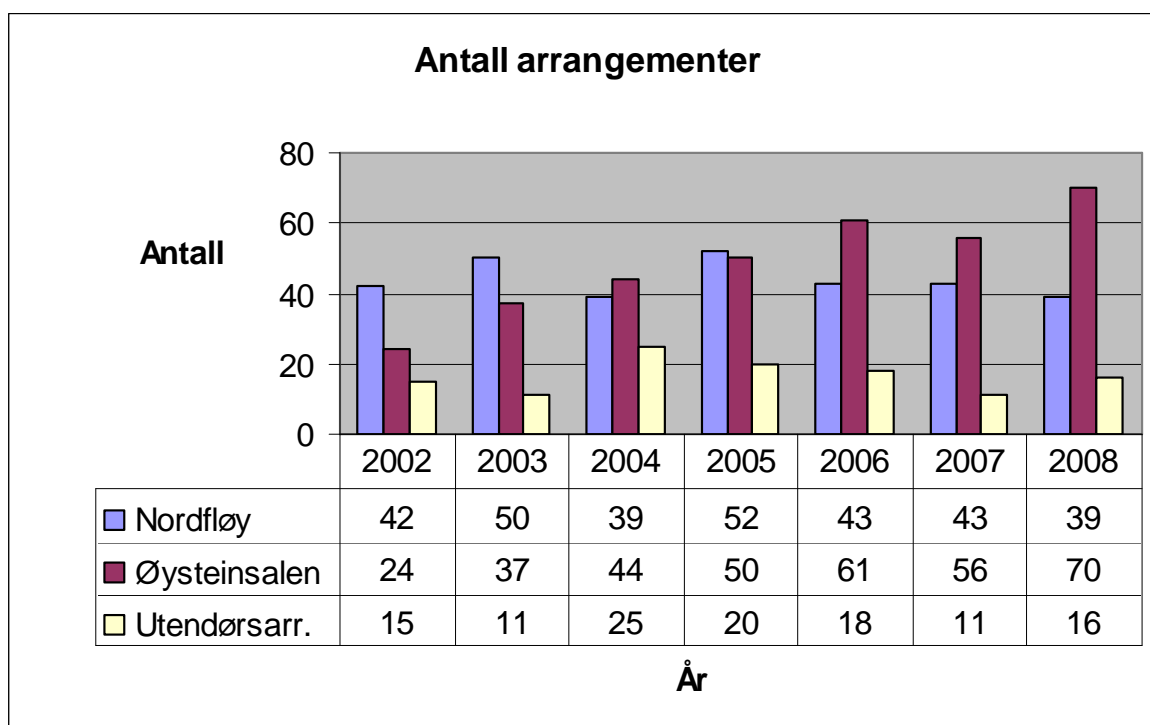
- Antall kommunale arrangement er synkende, og antallet gjester på hvert enkelt arrangement er også lavere enn tidligere, totalt ca 6.000 gjester. Det ble holdt en konsert i Herresalen i 2008.

Øysteinsalen

- I forhold til 2007 er det en økning i antall arrangement på 25 %, til sammen ca 7.500 gjester.
- Det ble holdt to middager i salen. Serveringen er basert på catering, gjestene sitter ved småbord. Kapasiteten er rundt 200 gjester ved slik servering. Dette åpner en ny mulighet, idet dette lokalet ikke er knyttet opp til spesielt vertskap.

Utendørsarrangement

- De fleste arrangementene er i forbindelse med Olavsfestdagene. På konsertene i Borggården under Olavsfestdagene var det til sammen 21 300 personer. Historisk marked er ikke tatt med i antallet, kun utendørskonsertene.
- De øvrige arrangementene var alt fra middelalderprogram til storslått grillparty med 1200 gjester. Det ble da satt opp store telt hvor gjestene satt og spiste.
- HiST la åpningen av studieåret 2008/09 til Borggården. Ca 3000 studenter fikk utdelt frokostpakker og var med på et spennende arrangement som ble avsluttet med Surferosa.

I tillegg har det vært 63 korøvelser i 2008.

Antall besøkende i Erkebispegården:

ÅR	Nordfløy	Øysteinsalen	Utendørsarr
2008	6 000	7 500	26 300

Vertskapsfordeling i Nordfløyen:

	Regjeringen	Tr.heim kommune	Rektor NTNU	Kirken	Fylkesmann	Direktør NDR	Annet
2007	1	33	1	4	0	2	2
2008	0	28	0	5	0	5	1

Resultatmål 3

Nidaros Domkirkes Restaureringsarbeider skal videreutvikles som et nasjonalt kompetansesenter for restaurering av verneverdige bygninger i stein.

KOMPETANSESENTER

Målsetning: Utvikle kompetansen internt. Formidle kunnskap om håndverk og restaurering av steinbygninger. Gjøre kompetansesenteret kjent. Gjennomføre eksterne oppdrag, rådgivning og praktisk arbeid.

3.1 Bachelorgrad i Teknisk bygningsvern og restaurering

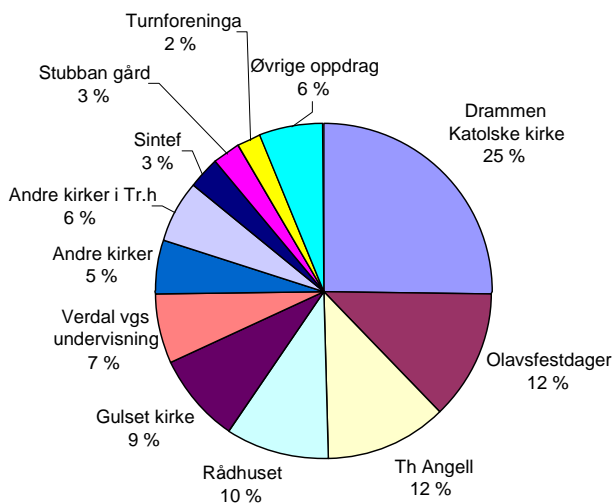
Det er i 2008 satset mye på kompetanseutvikling. I forbindelse med at det høsten 2008 ble igangsatt en 4-årig Bachelor-utdanning i teknisk bygningsvern og restaurering hvor NDR samarbeider med Høgskolen i Sør-Trøndelag (HiST).

NDR har bidratt med planlegging, igangsetting og undervisning i studiet. Studiet bygger i stor grad på NDR's interne opplæringsplan.

4 av våre restaureringsassistenter har påbegynt studiet. I tillegg har restaureringsteknikere og fagledere som ønsket å formalisere og komplettere sin kompetanse begynt. For disse er det gitt helt eller delvis fritak i enkeltfag ut fra den enkeltes kompetanse. Inkludert restaureringsassistentene har 18 ansatte startet på studiet.

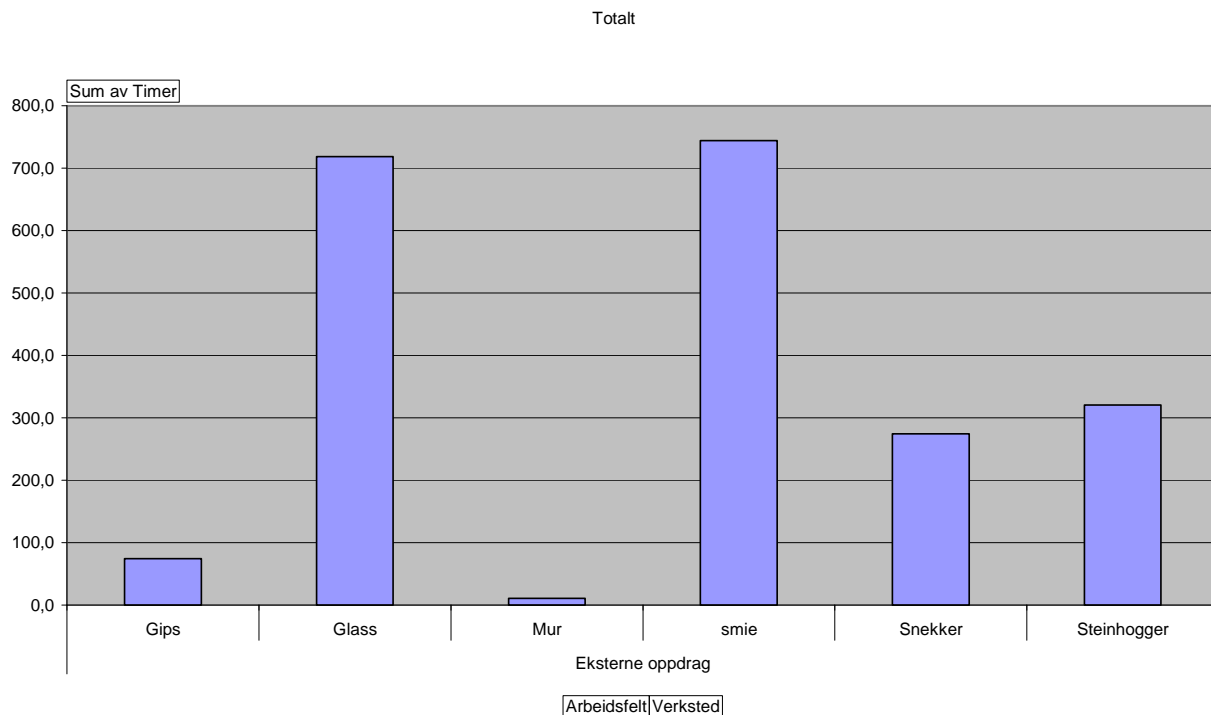
3.2 Eksterne oppdrag

Det er i 2008 brukt i overkant av 2100 timer (ca.7,5 % av totalen) på eksterne oppdrag. De største oppdragene er:

- Nye glassmalerier til Drammen Katolske kirke,
- ny bod til Olavsfestdagene,
- lysestaker til Thomas Angells gravkapell,
- rekkverk til inngangsparti Trondheim Rådhus.
- Arbeidet med alter og brønn til Gulset kirke ble startet opp, dette fortsetter i 2009.
- Restaureringen av glassmaleriene i Tingvoll kirke ble utført i 2007, men vinduene først levert og fakturert i 2008.

Andel av tidsforbruk på ulike eksterne oppdrag

Timer pr. verksted, eksterne oppdrag.

3.3 Steinhuggerfestival 2009

- Europeisk steinhuggerfestival skal gjennomføres i Trondheim 17-19.juli 2009.
- Tema for festivalen er "i den norske natur"

3.4 Kompetanseheving

Ekstern studieveiledning

- Veiledning i forbindelse med tre masteroppgaver innen Informatikk og Geomatikk i tilknytning til Nidarosdomen.
- Det er utført undervisning og eksamens-/sensurarbeid ved NTNU i forbindelse med middelalderstudier.
- NDRs smeder har fungert som faglærere ved VG2 Smedfaget, Verdal vgs.

Utveksling

- NDR har i 2008 hatt en tysk gipsmaker i arbeid i tre måneder
- En engelsk steinhugger har arbeidet i steinhuggerverkstedet i tre måneder.

Lederopplæring

- Begge avdelingsdirektørene gjennomfører masterstudium, hvor av det ene ble avsluttet i 2008 (Forvaltning, drift og vedlikehold) og det andre avsluttes i 2010 (Kunnskapsledelse).
- En fagleder har gjennomført Direktoratet for forvaltning og IKT sitt kurs "Ny som leder".
- Økonomisjefen har påbegynt studieprogram i virksomhets- og økonomistyring i staten (BI/SSØ).

Utdanning:

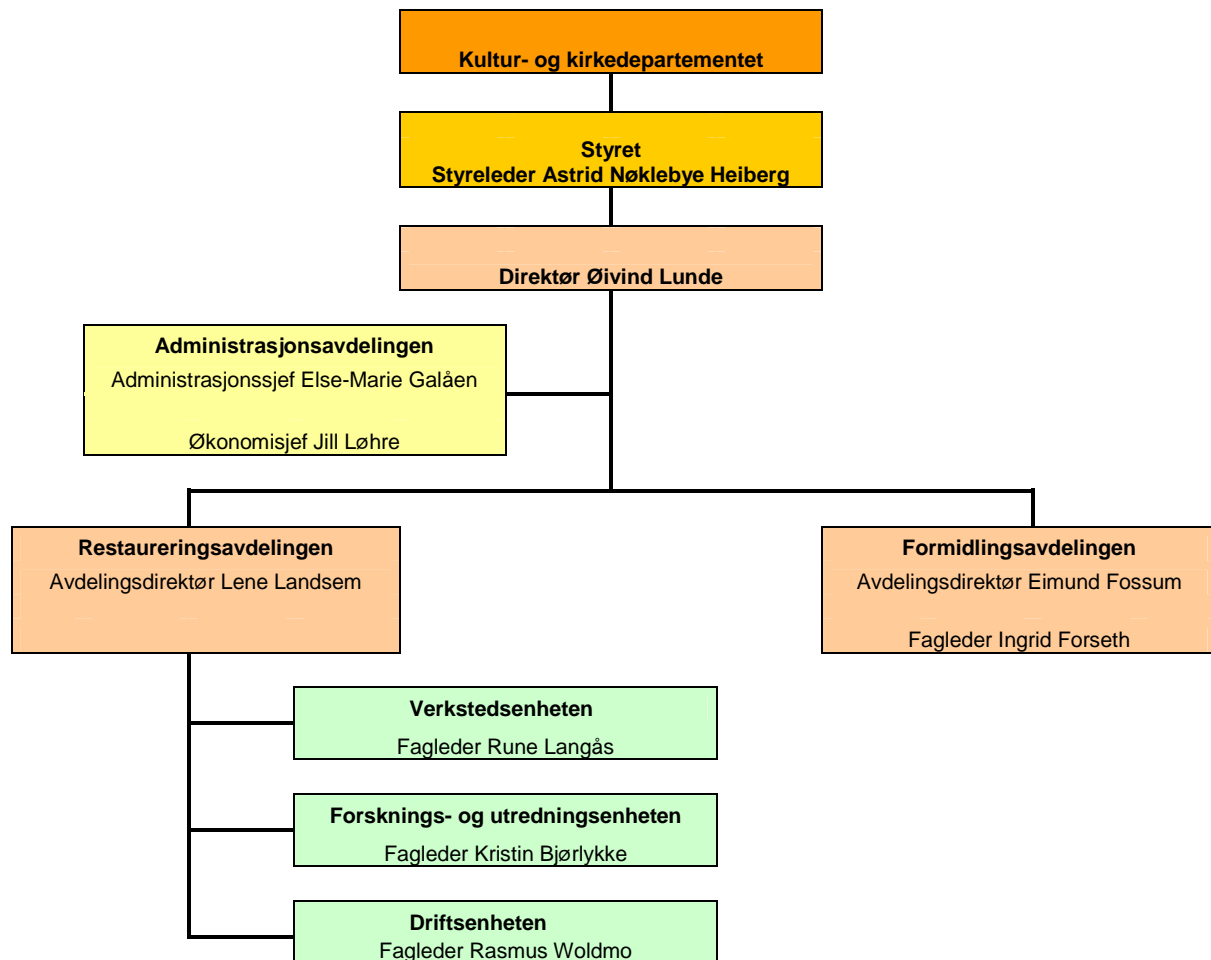
- Teknisk bygningsvern og restaurering (Bachelorutdanning), NDR/HiST, 2008-2012, (18)
- Facility Management (Forvaltning, drift og vedlikehold), NTNU, masteroppgave "Dokumentasjon som hjelpemiddel i restaurering av historiske bygninger", 2008 (1)
- Kunnskapsledelse, masterstudium, HiNT, 2008-2010, (1)
- Virksomhets- og økonomistyring i staten, Samfunnsøkonomiske analyser og evalueringer. BI/SSØ, 2008-2009, (1)
- Ny som leder, Direktoratet for forvaltning og IKT (1)
- Nidaroskirken og Nidarosdomen, NTNU (1)
- Butikkøkonomi, BI (1)

Kurs og seminarer:

- Cathedral Architects Association i Chester (2)
- Dombaumeistertagung i Bern (2)
- Steinhoggerfestival i Freiburg (5)
- Building Limes Forum (2)
- Nordisk Kalkforum (1)
- Norsk Museumsforbunds årsmøte i Stavanger (1)
- European Archeological Association på Malta (1)
- Norsk Kulturarv årsmøte i Ålesund (1)
- Nordisk konferanse om handlingsbåren kunnskap – Sverige, Mariestad. (2)
- Ikonografisk symposium – Utstein Kloster. (1)
- Borgkonferanse – Skottland. (1)
- Seminar om York Cathedral med linjer til Nidarosdomen – York, Storbritannia. (1)
- Deltakelse på Nordisk ruinseminar – Hamar (1)
- Kurs i service og kundebehandling (2)
- Nettverkskonferanse for nordiske middelaldermuseer i Stockholm (2)
- Nettverkskonferanse for Nordisk Håndverksforum – København. (1)
- NDR har arrangert todagens seminar for egne og Riksantikvarens nasjonale nettverk av restaureringshåndverkere med presentasjon av prosjekter samt restaureringsfaglige diskusjoner – Trondheim. (43 deltakere)

ORGANISASJON OG ADMINISTRASJON

Nidaros Domkirkes Restaureringsarbeider er en ytre etat under Kultur- og Kirkedepartementet.

Personal

Til grunn for personalforvaltningen skal det foreligge en omforent personalpolitikk. Personalpolitikken skal gjenspeile virksomhetens verdivalg og etikk, og omfatte områder som medbestemmelse og samarbeid, lønnspolitikk, mangfold og likestilling, helse, miljø og sikkerhet, kompetanseutvikling.

Tilsettinger

Målsetting: NDR skal ha gode rutiner for tilsettingsprosesser.

NDR tilsetter hvert år rundt 50 publikumsverter knyttet til formidlingsvirksomheten. Dette er en arbeidskrevende prosess med behandling av søkere i forhold til oppsatte arbeidsplaner for sommersesongen, og behovet for ulik kompetanse som eksempelvis språkkunnskaper fordelt på de ulike arbeidssted/ turnusplaner. Alle gjennomfører opplæring før sesongstart 1. mai. De som skal være omvisere i Nidarosdomen må i tillegg gjennomføre et mer omfattende kurs og fremvise gode språkkunnskaper i fremmedspråk.

Det er utarbeidet kvalitetssikringsprosedyrer for tilsettinger (hovedregel – administrative tilsettinger).

Personalpolitikk

Målsetting: NDR skal ha en god personalpolitikk og et godt arbeidsmiljø. Det skal arbeides aktivt for likestilling, integrering og at ansatte kan være i arbeid lengst mulig og sørges for kontinuerlig kompetanseheving og rekruttering innen nødvendige områder.

Verdier og etikk

Det har vært gjennomført diskusjoner om verdier og etikk. På slutten av året foreslo hver ansatt hvilke verdier de mener NDR skal stå for og leve etter. Det vil jobbes videre med dette i 2009.

Etiske retningslinjer

Alle ansatte har gjennomgått de etiske retningslinjene for statstjenesten. Temaet er diskutert/tatt opp i allmøter.

Medbestemmelse og samarbeid

Alle ledere og tillitsvalgte har gjennomgått opplæring i Hovedavtalen og Hovedtariffavtalen i 2008, med forelesere fra Fornyings- og administrasjonsdepartementet (FAD). Som en følge av dette, er det gjennomført en grundig gjennomgang og revidering av tilpasningsavtalen til Hovedavtalen. Partssammensatt utvalg heter etter dette Samarbeidsutvalget (SU).

Lokal lønnspolitikk

Etter flere års arbeid er det i 2008 oppnådd enighet om lokal lønnspolitikk. Lokal lønnspolitikk beskriver rutiner og kriterier for lønnsfastsettelse og lokale forhandlinger. Det er utarbeidet oversikt over alle stillinger ved NDR med definert stillingsinnhold og kvalifikasjonskrav. Dokumentet vil være nyttig ved nytilsetninger og lønnsforhandlinger.

Medarbeidersamtaler

Det er gjennomført medarbeidersamtaler med alle faste ansatte. Samtalene gjennomføres av nærmeste leder. Det er utarbeidet rutiner og skjema til bruk i forbindelse med samtalene.

Mangfold og likestilling

Integrering/inkludering av personer med innvandrerbakgrunn

Antall ansatte (faste og midlertidige stillinger) med innvandrerbakgrunn i virksomheten pr. 31.12.2008 er 8 personer. Dette utgjør 12 % av de ansatte. I tillegg har to håndverkere fra England og Tyskland jobbet kortere perioder (jobbutveksling) i løpet av året.

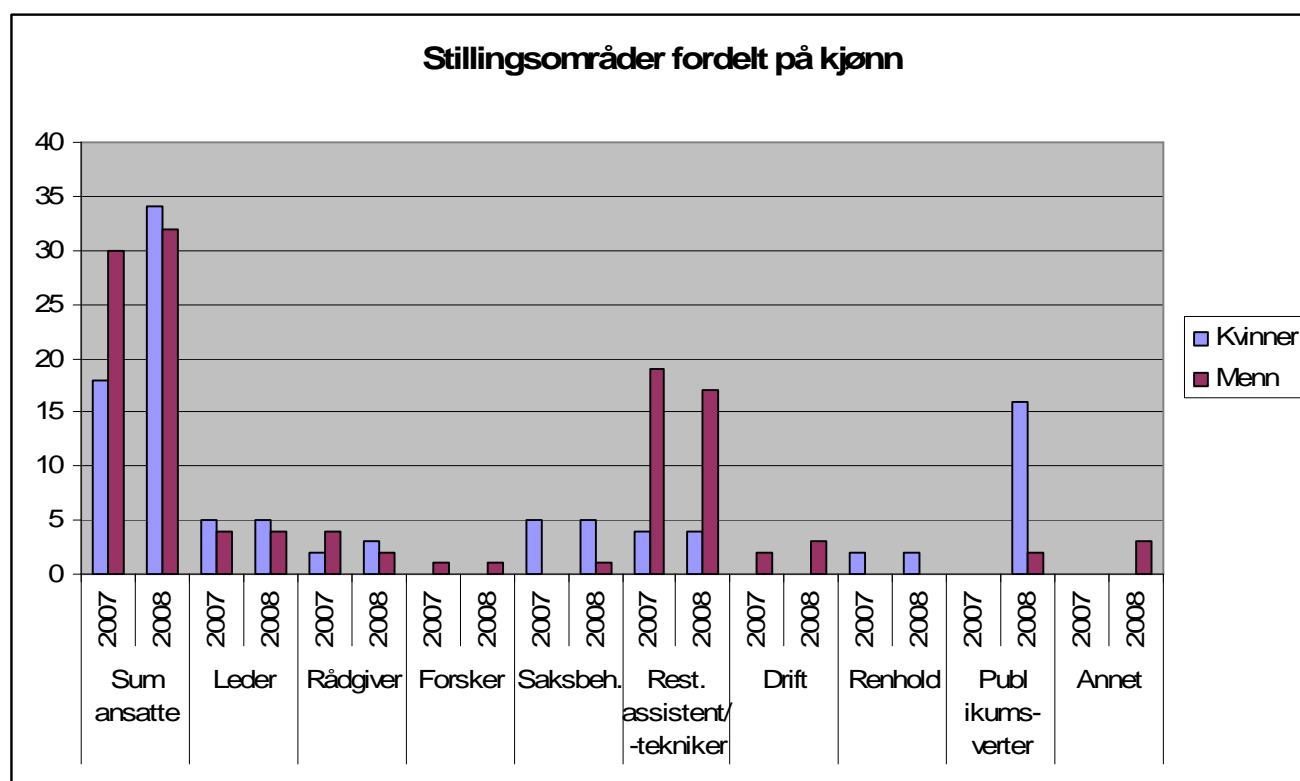
Likestilling

Ved tilsetting innkalles søkere av begge kjønn. Fordelingen av kjønn følger i stor grad stillingskodene. Ved nytilsetting legges det vekt på å få en bedre kjønnsfordeling ved ellers like vilkår.

Totalt antall ansatte er 67, hvorav 35 kvinner og 32 menn. I beregningen er alle faste og midlertidige ansatte tatt med, inkludert ansatte på timelønn pr. 31.12.08 med unntak av sivilarbeider. Av disse jobber 48,6 % kvinner og 9,4 % menn deltid. Alle publikumsverter jobber deltid. I tillegg er 3 % av deltidsansatte kvinner i andre stillinger.

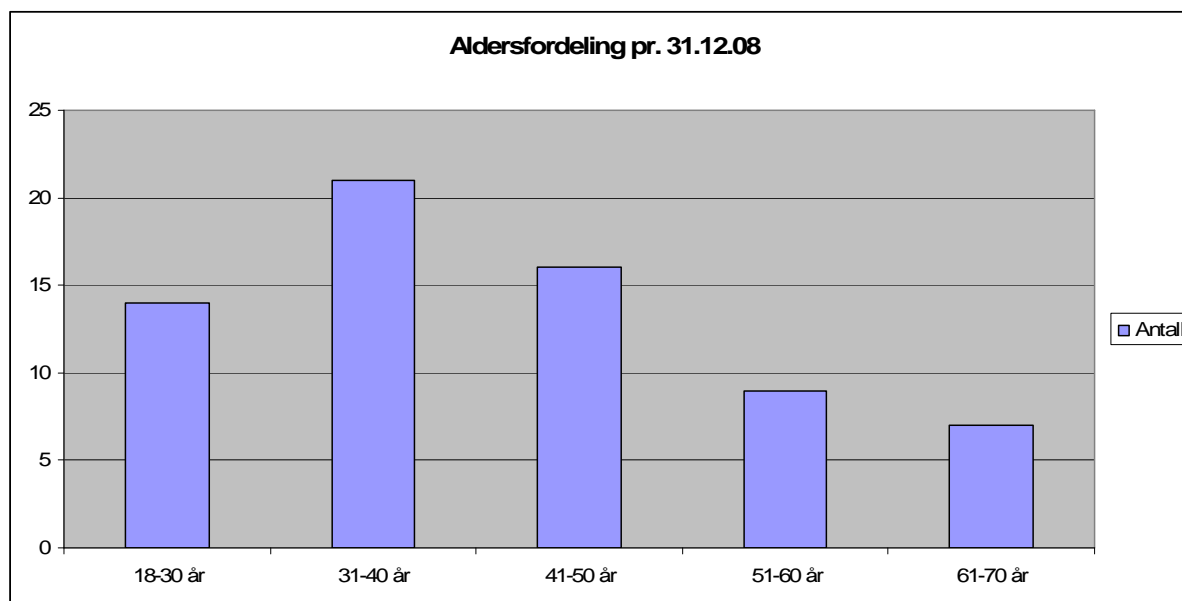
Oversikt over kjønnsfordeling, stillinger – lønn

	Totalt		Lederstillinger		Øvrige stillinger	
	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn
Kjønnsfordeling alle ansatte (i pst.)	52,3	47,7	7,5	5,9	44,8	41,8
Kjønnsfordeling heltidsansatte (i pst) av totalen	51,4	90,6	100	100	51,4	90,6
Kjønnsfordeling deltidsansatte (i pst.) av totalen	48,6	9,4	0	0	48,6	9,4

I oversikten fra 2007 er ikke publikumsvertene medregnet. Disse utgjør i hovedsak endringen i sum medarbeidere fra 48 i 2007 til 67 i 2008. Publikumsvertene utgjør til sammen 18 personer pr. 31.12.08. Av disse er 11 fast ansatt, mens de andre jobber etter tilkalling i vintersesongen 2008/2009. I gruppen andre inngår ansatte på pensjonistvilkår, NAV-tiltak og sivilarbeider.

Alderssammensetning

Helse, miljø og sikkerhet

NDR er tilknyttet Bygghelsetjenesten Midt-Norge. Hvert år (ca. juni) settes det opp nye mål for samarbeidet. I 2008 er det bl.a. jobbet med revisjon og gjennomgang av virksomhetens HMS-system. Det har vært periodiske helsekontroller av ansatte. Det er gjennomført lederopplæring i ny arbeidsmiljølov. For ledere med personalansvar er det avholdt kurs i sykefraværsoppfølging med fokus på dialogen og deltakelse på informasjonsmøte om nye regler for sykefravær/oppfølgingskrav hos NAV. Det arrangeres årlig HMS-dag for alle ansatte.

NDR er en IA-bedrift, med eget arbeidsmiljøutvalg (AMU) og AKAN-kontakt.

IA-avtalen

Målsetting:

- *NDR skal ikke ha sykefravær som skyldes dårlig arbeidsmiljø, verken fysisk eller på grunn av det mellommenneskelige forhold.*
- *Rekruttere personer med redusert funksjonsevne*
- *Øke den gjennomsnittlige avgangsalderen.*

Velferd - trivsel

Hovedutfordringene for NDR som IA-bedrift, har i 2008 vært å fremme det sosiale arbeidsmiljøet og iverksette tiltak for å forebygge muskel- og skjelettlidelser. Gjennomførte tiltak er bl.a. ukentlige raske spaserturer (UtOgGå), pausetrin (bruke ribbevegg/ringer ved arbeidsstedet). Det er arrangert fellestrening i arbeidstiden ved treningsstudio med instruktør for å prøve ulike treningstilbud (5 ganger). Av andre tiltak er kaffe/te, vannautomater, frukt to ganger i uka og vafler hver fredag.

Reise- og studielaug

NDR har fra 1952 hatt en reisestipendordning. I 1979 ble det organisert et reise- og studielaug hvor alle fast ansatte kan være medlemmer. Lauget arrangerer studiereiser hvor alle ansatte kan delta. Reisene finansieres ved innbetalt kontingent, dugnadsarbeid og reisestipend fra virksomheten. Reisene er faglig relatert og går til inn- og utland. Neste studietur planlegges i 2009.

Domkirkearbeidernes Teater- og kulturforening

I foreningens vedtekter står det at den ble opprettet for å skaffe ansatte ved NDR rimelig adgang til teateret, reiser og andre kulturelle aktiviteter for å øke kunnskap og interesse for kulturelle verdier.

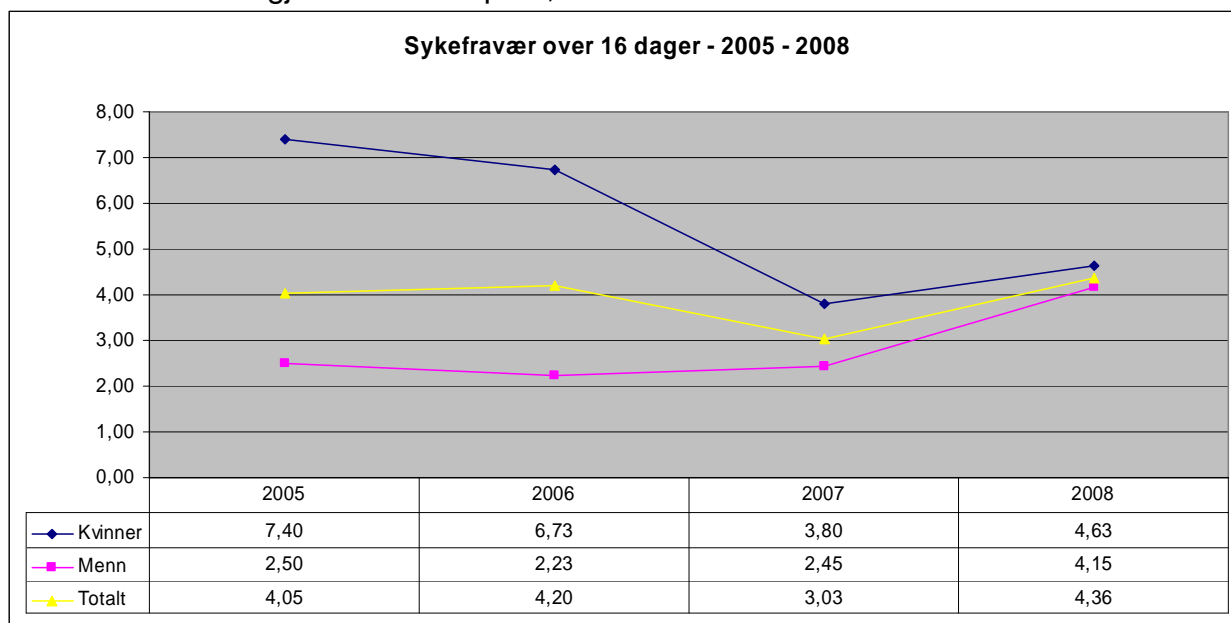
Seniorpolitikk

Som følge av endringene i de sentrale seniorpolitiske tiltak, er NDRs seniorpolitiske tiltak reforhandlet i 2008, til at alle ansatte fra og med det året de fyller 62 år, gis til sammen 14 ekstra fridager pr. kalenderår. i 2008 var fem ansatte omfattet av ordningen.

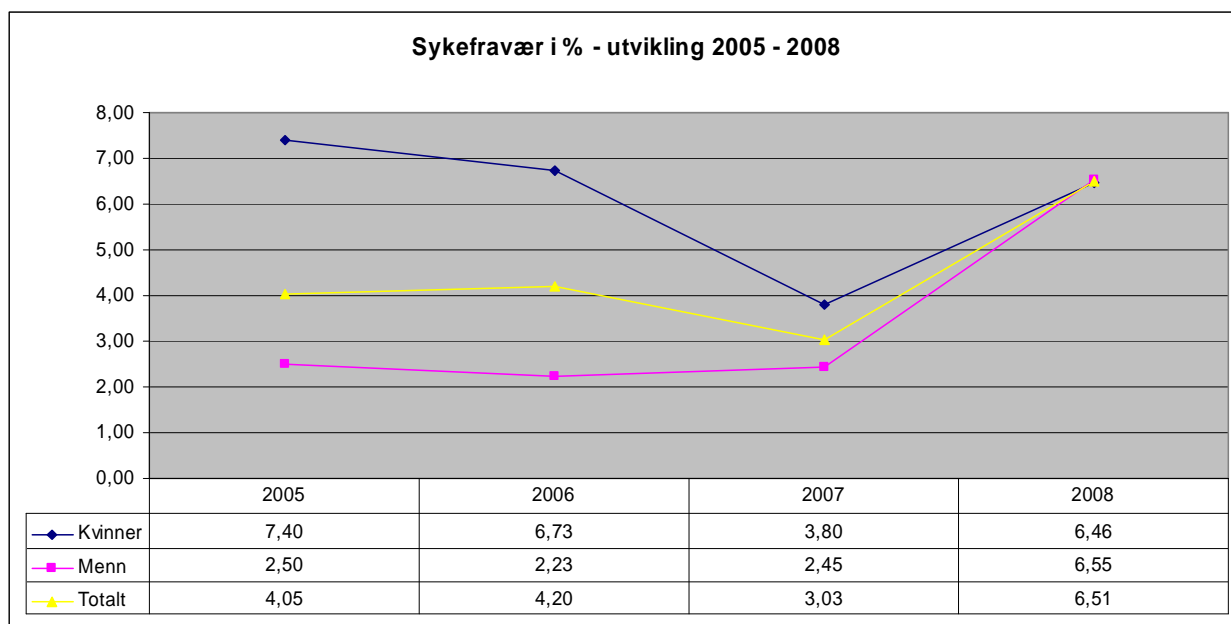
I tillegg er det utarbeidet rutine for milepælsamtaler mellom seniormedarbeider og nærmeste leder, og alternative individuelle tiltak som kan benyttes. En ansatt har deltatt på Statens Pensjonskasse sitt seniorkurs, mens en tidligere ansatt har vært deltids-ansatt på pensjonistvilkår.

Sykefravær

Det legemeldte sykefraværet har gått opp i forhold til foregående år. Sykefraværet ligger likevel under landsgjennomsnittet på 6,1 %.

Ingen av sykefraværene for kvinner er arbeidsrelatert, mens noe av fraværet for menn skyldes skader i arbeidssammenheng

Totalt sykefravær viser et fravær på 6,5 %, her er også kortidsfraværet regnet med for 2008, noe det ikke er for foregående år.

Økonomi

Økonomiforvaltning

Målsetting: NDR skal ha god kompetanse innen økonomiforvaltningen. Det skal til en hver tid foreligge gode rutiner, og det skal sikres at regelverk, instruksjer og rutiner følges. Lønn, faktura mv. skal utbetales med korrekt beløp til rett tid. NDR skal ikke ha revisjonsmerknader.

Anskaffelsesregelverket

Intern økonomiinstruks forelå i revidert utgave våren 2008, hvor blant annet retningslinjer i forhold til anskaffelsesregelverket var utdypet og oppdatert. Samtidig ble følgende interne rutiner oppdatert/utarbeidet:

- Rutinebeskrivelse - bestilling av varer og tjenester
- Intern innkjøpsrutine for miljømessige, etniske og universelt utformede anskaffelser
- Restaureringsavdelingen har inngått rammeavtaler med entreprenører i de fleste fag som er aktuelle i de arbeidene som pågår. Avtalene ble utlyst på Doffin, med er vurdering av anbyderne etter en på forhånd fastsatt vektning av kriteriene.

Stillinger - årsverk

Pr. 31.12.08 er det 55 faste tilsatte og 12 midlertidig ansatte. Av midlertidig ansatte er 3 vikariat/prosjekt, 1 på pensjonistvilkår, 1 på NAV-tiltak, 7 publikumsverter på tilkalling.

Totalt er det benyttet 58, 2 årsverk i 2008. I tillegg kommer 0,3 årsverk sivilarbeider.

	Ansatte pr. 31.12.08			Årsverk 2008		
	Fast ansatte	Midlertidig ansatte	Totalt antall ansatte	Faste ansatte	Midlertidig ansatte	Totale årsverk
Restaureringsavdelingen	33	5	38	33	1,9	34,9
Formidlingsavdelingen	17	7	24	8,7	10,8	19,5
Administrasjonsavdelingen	5	0	5	4,8	0	4,8
Sum	55	12	67	46,5	12,7	58,2

Tilsetninger

De to driftsteknikerne i driftsenheten i Restaureringsavdelingen har hatt ulønnet permisjon i forbindelse med overgang til nye stillinger. Etter at disse to sa opp, er det 1. oktober tilsatt 1 fast driftstekniker og 1 driftstekniker i vikariat med mulighet for fast tilsetning. Den siste stillingen ble ledig i løpet av høsten, og vikaren fast tilsatt fra 1. januar 2009. I tillegg er ny fagleder ansatt fra 1. oktober, da nåværende driftsleder går av med pensjon 28. februar 2009. Fra september jobber en sivilarbeider i Driftsenheten.

Av midlertidige stillinger i Restaureringsavdelingen er en prosjektstilling knyttet til registrering av steinhuggermerker, delvis dekket av eksternt tilskudd. Arbeidet har vist at det er grunnlag for et større prosjekt enn først antatt, og det er utarbeidet en prosjektbeskrivelse over 3 år fra 01.01.09. Ut over dette er det et engasjement for avskrift av håndskrevet kildemateriale til data og et engasjement gjennom samarbeid med kommunen og NAV.

I løpet av året har det vært kortere engasjement av håndverkere og steinkonservator.

I Formidlingsavdelingen engasjeres hvert år rundt 50 publikumsverter. Et mindre antall jobber både sommer- og vintersesong, mens de fleste engasjeres kun for sommersesongen. I 2008 ble det foretatt faste tilsetninger av i alt 11 deltidsstillinger. Publikumsvertene jobber etter arbeidsplaner, basert på åpningstidene i Nidarosdomen, Erkebispegården og Besøkssenteret, samt ved behov (tilkalling).

Avgang/permisjoner

I 2008 har 2 ansatte gått av med pensjon, mens 4 har sluttet for å gå over i annen jobb. Alle i Restaureringsavdelingen.

To ansatte har i deler av året hatt svangerskapspermisjon, mens 1 ansatt har hatt 2 ukers pappapermisjon. I tillegg har 3 ansatte hatt ulønnet permisjon deler av året i forbindelse med overgang til annen stilling. Disse har i løpet av 2008 sagt opp sine stillinger.

Miljøarbeid

Målsetting:

NDR skal følge opp handlingsplan for miljø- og samfunnsansvar i offentlige anskaffelser og videreføre miljøledelse (Grønn stat) gjennom:

- *Kartlegging av NDRs ulike virksomhetsområders påvirkning på det ytre miljø. Kartleggingen må omfatte forhold vedrørende: Innkjøp, avfall, transport og energi.*
- *Det må settes mål for miljøvernarbeidet innenfor de forskjellige virksomhetsområdene = miljøpolitikk.*
- *NDR må finne fram til miljøforbedrende tiltak og sette opp en handlingsplan for gjennomføring av disse.*
- *NDR må innarbeide hensynet til det ytre miljø i rutiner og prosedyrer.*
- *NDR må integrere miljøledelse i NDRs eksisterende styringssystemer, m.a.o. at miljøarbeidet er eller skal bli omtalt i strategisk dokument, disponeringsskriv, virksomhetsplan og i all relevant rapportering.*
- *Årlig intern revisjon av miljøarbeidet.*

NDR har gjennomgått og satt opp forslag til tiltak innenfor miljøarbeidet. Noen av disse er gjennomført og virksomme, andre under innarbeidelse. Under er satt opp alle tiltak som er aktuelle

Innkjøp/forbruk

Resultatmål:

Kreve miljøsertifisering.

Foretrekke miljøprodukter der hvor dette alternativ finnes.

Utarbeide interne innkjøpsrutiner som skal gjøre det enklere å foreta miljøvennlige innkjøp.

Tiltak under innarbeidelse:

- Stille miljøkrav for hele livsløpet til alle typer produkter.
- Kopimaskiner på standard 2-sidig kopiering og utskrift.
- Innføre rutiner og prosedyrer som gjør det enklere for tilsatte å ta miljøhensyn ved innkjøp.
- Bevisstgjøring, informasjon og opplæring overfor alle tilsatte.
- Mailbruk – dobbelutskrift.

Rutiner og retningslinjer i forhold til anskaffelsesregelverket, bestilling av varer og tjenester og intern innkjøpsrutine for miljømessige, etniske og universelt utformede anskaffelser er oppdatert/utarbeidet.

Transport

Resultatmål:

Arbeidsreiser: Unngå å reise dersom oppgaver kan løses på andre måter. Miljøvennlige transportalternativer skal velges dersom dette er mulig.

Mellom arbeidssteder: Miljøvennlige transport skal velges dersom dette er mulig.

Innkjøp av arbeidssykler.

Til og fra arbeid: Mest mulig miljøvennlig. Få flere til å sykle til arbeid. NDRs ansatte bør kjøre piggfritt.

Tiltak under innarbeidelse:

- Sykkelpromotasje.

- Arbeidssykler til disposisjon.
- Kjøpe el. bil ved neste innkjøp av bil.
- Vurdere reduksjon av parkeringsplasser.

Det er innkjøpt arbeidssykkel for varefrakting mellom verkstedene og Nidarosdomen, som alternativ til bil/traktorkjøring. Det er ikke gjort optellinger, men det kan synes som at flere av de ansatte sykler eller benytter kollektive transportmidler til/fra jobb, enn året før.

Avfall

Resultatmål:

Økt andel av vårt avfall skal gå til gjenvinning.

Avfallsmengden fra NDR skal reduseres.

Tiltak under innarbeidelse:

- Printere og kopimaskiner er innstilt på dobbeltsidige utskrifter som standard.
- Innkjøp av engangsservice opphører.
- Fokuserer på muligheter for gjenbruk og reparasjon.
- Bedre kildesortering (plastavfall, treavfall, papiravfall i større container, metallavfall).

Det er i dag egne containere for papp/papir og restavfall. El., tele/data, maling, jern, glass leveres på godkjent samleplass, mens steinavfall leveres på godkjent tømmeplass. Sagflis/spon leveres som strø til husdyr. Det er behov for enda bedre sortering, noe som vil iverksettes i 2009.

Energi

Resultatmål:

Energiforbruk/m² i NDRs bygninger skal ligge på lavest mulig nivå.

Tiltak under innarbeidelse:

- Slå av lys, PC/skjerm og annet elektrisk utstyr ved fravær.
- Trekk for gardinene når du går.
- Plakater på alle kontorer med påminnelse om å slå av PC og lys ved fravær etc.
- Tilpasse innetemperatur sommer og vinter.
- Slå av lys i fellesrom når de ikke er i bruk.
- Nattsinking av temperatur.
- Individuell temperaturregulering på hvert enkelt kontor.
- Automatisk slokking av lys fra kl. 17.

Med unntak av de middelalderske rommene i Erkebispegården, er alle NDRs eiendommer tilknyttet fjernvarmeanlegg.

Informasjon

Resultatmål:

Alle ansatte skal ha god informasjon og kunnskap om grønt miljø.

Tiltak under innarbeidelse:

- Informasjonsmøte om grønt miljø.
- Videreutvikle brukmarked på oppslagstavle.
- Ukens/månedens miljøtips på oppslagstavle.
- Lage plakater med påminnelser.

Miljøarbeid har vært tema i ledermøter og allmøter for alle ansatte. NDR vurderer sertifisering som Miljøfyrtårn i 2009.